Lieta Nr.C04292708
Lietas arhīva Nr.CA-0006-20/10
ECLI:LV:KUAT:2020:0214.C04292708.3.S

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā
Liepājā 2020.gada 14.februārī

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja: Z.Zaiceva,
tiesneši A.Klaiše un J.Mauliņa,
ar sekretāri E.Mazo

izskatīja atklātā tiesas sēdē apelācijas kārtībā civillietu sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Beteks NK" prasībā pret Jūrmalas pilsētas domi par zaudējumu piedziņu sakarā ar Jūrmalas pilsētas domes apelācijas sūdzību un sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Beteks NK" pretapelācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2015.gada 4.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Sabiedrība ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) "Beteks NK" 2008.gada 21.augustā cēlusi prasību pret Jūrmalas pilsētas domi. Tiesvedības laikā prasība papildināta un 2015.gada 29.aprīļa prasības grozījumos lūgts piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai zaudējumus 2 727 739 EUR, likumiskos nokavējuma procentus 6% gadā no zaudējumu summas 2 727 739 EUR par periodu no 2008.gada 21.oktobra līdz sprieduma izpildei.

Prasība pamatota ar turpmāk norādītiem argumentiem.

[1.1] Zemesgrāmatā atbildētājai nostiprinātas īpašuma tiesības uz zemesgabaliem – /adrese A/; /adrese B/; /adrese C/; /adrese D/.

Atbildētāja izsludināja konkursu, piedāvājot pretendentiem iespēju iegūt zemesgabalus nomā ar tiesībām tos apbūvēt.

2004.gada 15.decembrī atbildētāja pieņēma lēmumus, ar kuriem atzina prasītāju par konkursa uzvarētāju.

Starp pusēm noslēgti līgumi par minēto zemes gabalu nomu ar apbūves tiesībām.

[1.2] Spēkā ir stājušies tiesas spriedumi, ar kuriem atzīts, ka atbildētāja minētos zemesgabalus prettiesiski zemesgrāmatā nostiprinājusi uz sava vārda, tai nebija tiesību tos iznomāt, līdz ar to par spēkā neesošiem atzīti ar prasītāju noslēgtie nomas līgumi.

[1.3] Pamatojoties uz nomas līgumiem un projektēšanas un būvniecības darbu atļaujām, prasītāja veica būvprojektēšanas darbus, būvniecības sagatavošanas darbus, kā arī reklāmas, mārketinga un tiesiskos pasākumus, kas vērsti uz būvējamo dzīvokļu un nedzīvojamo telpu pārdošanu, kā rezultātā prasītājai ir radušies izdevumi, kuru kopējais apmērs ir 2 727 739 EUR.

[2] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2015.gada 4.novembra spriedumu prasība apmierināta daļēji. No atbildētājas par labu prasītājai piedzīti zaudējumi 2 396 325 EUR, likumiskie 6% gadā par periodu no 2008.gada 21.oktobra līdz pilnīgai sprieduma izpildei vai brīdim, kad procenti sasniedz pamatparāda summu, izdevumi par advokāta palīdzību 59 908,13 EUR un samaksātā valsts nodeva 6972,79 EUR.

Tiesa spriedumā atsaukusies uz 1587.pantā noteikto, par pienākumu, ko atbildētājam uzliek tiesīgi noslēgts līgums, 1770., 1774., 1779.pantu par zaudējumiem un to atlīdzināšanas pienākumu, 1649.panta otro daļu par to kāda neuzmanības pakāpe atzīstama par vainu no līguma izrietošās attiecībās vai svešu lietu pārvaldībā, 2128.pantu par nomas līgumiem, 2131.pantu par to, ka iznomātājs vai izīrētājs nedrīkst ne pats traucēt lietas vai tās augļu lietošanu, ne atļaut citiem to darīt. Civillikuma 2135.pantā noteikto par atbildību par lietas trūkumiem, 2130.pantu par lietas nodošanu, 2134.pantu par lietas nodošanu ar visiem tās piederumiem tādā stāvoklī, ka nomnieks var no tās iegūt visu to labumu, kādu viņam bijusi tiesība sagaidīt.

Spriedums pamatots ar turpmāk norādītajiem motīviem.

[2.1] Nav izpildīts Civillikuma 2130. un 2134.pants, nomas līgumu 1.1., 2.1. un 4.1. punktā paredzētais, jo spēkā stājušies spriedumi administratīvajā lietā Nr.A42614608, civillietā Nr.C04327208 un Nr.C04211709, par spēkā neesošām atzītas atbildētājas īpašuma tiesības uz iznomātajiem zemes gabaliem, abi nomas līgumi, kā arī

2008.gada 8.janvāra būvatļauja Nr.1-j attiecībā uz zemesgabalu /adrese C/.

[2.2] Atbildētājai nebija tiesību noteikt, ka iznomātajos zemes gabalos ir atļauta būvniecība, jo tie atrodas applūstošās teritorijās. Tāpat, atbildētājai nebija tiesības zemesgrāmatā nostiprināt savas īpašuma tiesības uz iznomātajiem zemes gabaliem, līdz ar to tai nebija tiesību zemes gabalus iznomāt apbūvei.

Atbildētājai bija jāzina kādā veidā zemesgabali tika reģistrēti uz pašvaldības vārda un jābūt kompetentai par teritoriālo apbūvi un zonējumu, applūstošām teritorijām.

Atbildētāja ir rīkojusies viegļprātīgi un nevērīgi un pieļāvusi rupju neuzmanību atbilstoši Civillikuma 1645.panta izpratnei, kas zaudējumu atlīdzības un citu civiltiesisku seku ziņā pielīdzināma ļaunam nolūkam.

[2.3] Prasītājai bija tiesības paļauties uz zemesgrāmatā ierakstītām atbildētājas īpašuma tiesībām saskaņā ar Zemesgrāmatu likuma 1.pantu. Tāpat prasītājai nebija pamata apšaubīt atbildētājas rīcības likumību organizējot konkursu par zemes gabalu iznomāšanu, slēdzot nomas līgumus, izsniedzot projektēšanas uzdevumus, akceptējot būvprojektu un izsniedzot būvatļauju. Atbildētāja ir pašvaldība, kuras rīcības tiesiskumu prasītājai nav pamata apšaubīt.

Kā nepamatots noraidīts atbildētājas arguments, ka ar spriedumu civillietā Nr.C044211709 būtu konstatēta atbildētājas prettiesiska rīcība, kas būtu saistoša izspriežot šo lietu, jo saskaņā Civilprocesa likuma 96.panta otro daļu vienīgi fakti, nevis to juridiskais novērtējums, kas nodibināti ar spēkā stājušos spriedumu vienā civillietā, nav no jauna jāpierāda, iztiesājot citas civillietas, kurās piedalās tās pašas puses.

Lietas iztiesāšanas laikā netika gūts apstiprinājums atbildētājas argumentiem, ka prasītāja būtu veikusi neatļautu un nepieklājīgu darbību, kuras mērķis ir pretējs reliģijai, likumiem vai labiem tikumiem, vai kura vērsta uz to, lai apietu likumu Civillikuma 1415.panta izpratnē, jo atbildētāja

nenorādīja nevienu aizliedzošu tiesību normu, kuru prasītāja būtu pārkāpusi, slēdzot nomas līgumus.

[2.4] Novērtējot zaudējumus, to cēlonisko sakaru ar atbildētājas prettiesisku rīcību – prettiesisku zemesgabalu iznomāšanu un iznomātāja pienākumu neizpildi, tiesa atzinusi, ka prasītājai bija tiesības veikt projektēšanu, būvniecības sagatavošanu un uzturēšanas darbus attiecībā uz iznomātajiem zemesgabaliem. Tāpat prasītājai bija tiesības organizēt būvējamo objektu reklāmu un mārketingu. Atbildētāja bija izsludinājusi konkursu, kur viens no kritērijiem bija veicamo ieguldījumu apmērs un nomas līgumos bija paredzēts prasītājas pienākums veikt ieguldījumus un būvniecību līguma noteiktos termiņos.

Kopumā tiesa atzinusi par apmierināmu zaudējumu prasību daļā par 2 396 324,37 EUR, bet par noraidāmu zaudējumu prasību daļā par 331 414,63 EUR.

[3] Par šo tiesas spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi atbildētāja, norādot, ka spriedums tiek pārsūdzēts prasības apmierinātajā daļā, lūdzot prasību noraidīt.

Apelācijas sūdzība pamatota ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[3.1] Tiesa nepamatoti ir konstatējusi zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumus, norādot uz nomas līguma neizpildi no atbildētājas puses, nepamatoti ignorējot apstākļus, kas izslēgtu zaudējumu atlīdzību un zaudējumu esamību kā tādu, nepamatoti liegusi atbildētājai tiesības iesniegt pierādījumus savu iebildumu pamatošanai, nepamatoti noraidījusi lūgumu par ekspertīzes veikšanu.

[3.2] Tiesa kļūdaini norādījusi uz strīda neesamību par to, ka nav izpildīts Civillikuma 2130. un 2134. pants, nomas līgumu attiecīgi 1.1., 2.1., 4.1.punktā paredzētais, jo atbildētāja nodeva prasītājai, un prasītāja netraucēti lietoja iznomātos nekustamos īpašumus. Par neiespējamību ievākt augļus, kā arī neiespējamību realizēt iecerēto projektu, prasītājai bija labi zināms jau nolemjot uzņemties risku slēdzot darījumus, kas vērsti uz likuma apiešanu.

[3.3] Par pierādītu atzīstams fakts, ka abi nomas līgumi kā pretēji Civillikuma 1415.pantam ir atzīti par spēkā neesošiem, taču būtiskākais ir tas, ka šo līgumu noslēgšana ir vērtējama kā nomnieka prettiesiska rīcība.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2012.gada 11.jūnija spriedumā lietā Nr.C04211709 un 2012.gada 22.novembra spriedumā lietā Nr.C040327208 konstatēta prasītājas vaina zemes nomas līgumu noslēgšanā. Tādējādi tiesai šajā tiesvedībā bija jākonstatē, ka prasītāja ir vainojama apzinātā prettiesisku līgumu noslēgšanā.

Tiesai bija jākonstatē pašas prasītājas vainojamība zaudējumu nodarīšanā, tādējādi tiesa ir ignorējusi faktiskos apstākļus, uz kuriem ir atsaukusies atbildētāja un kurus apliecina pierādījumi lietā.

[3.4] Atbildētāja uzskata, ka virkne izdevumu nevarēja tikt iekļauti atlīdzināmo zaudējumu apmērā (norādīti darījumi), jo tie nav saistīti un nav attiecināmi uz prasītājas saimniecisko darbību, kā arī nav saistīti ar strīdus nomas līgumiem. Uzskata, ka darījumos ir saskatāmas fiktīvo darījumu pazīmes.

[4] Prasītāja iesniegusi pretapelācijas sūdzību, pārsūdzot spriedumu prasības noraidītajā daļā un lūdzot prasību apmierināt.

Pretapelācijas sūdzība pamatota ar turpmākiem argumentiem.

[4.1] Tiesa nepamatoti noraidījusi prasību par zaudējumu piedziņu daļā, jo prasītājas saimnieciskā darbība bija tikai projekta "/Nosaukums A/" attīstīšanai, līdz ar to visi saimnieciskās darbības ietvaros saņemtie pakalpojumi, arī starp prasītāju un "Manutent Latvia" SIA noslēgtais vadības un pakalpojumu līgums, bija projekta vajadzībām.

[4.2] Spriedums daļā, ar kuru noraidīti izdevumi par advokāta palīdzības samaksas piedziņu, ir nepareizs, jo kļūdains ir tiesas ieskats, ka apmierinātā prasības summa ir tikai piedzītie zaudējumi, nevis likumiskie procenti, apelācijas sūdzībā atšifrēts aprēķins, kāds būtu bijis tiesai jāpiemēro.

[5] Ar Kurzemes apgabaltiesas 2016.gada 13.jūnija spriedumu prasība apmierināta daļēji.

Ar Latvijas Republikas Senāta Civillietu departamenta 2018.gada 7.decembra spriedumu Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 13.jūnija spriedums atcelts un lieta nodota jaunai izskatīšanai.

Senāta spriedumā norādīts, ka tas, ka izskatāmajā lietā ir liels noslēgto darījumu apjoms, neatbrīvo tiesu no pienākuma katru darījumu vērtēt atsevišķi. Atkārtoti izskatot lietu, rūpīgi jāizvērtē prasītājas darbību tiesiskums un atbilstība normatīvajam regulējumam attiecīgo būvdarbu veikšanas procesā.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījusi pierādījumus, noklausījusies pušu paskaidrojumus, tiesas kolēģija uzskata, ka prasība apmierināma daļēji.

[6.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426. panta pirmās daļas noteikumiem apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības, sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā. Savukārt, atbilstoši Civilprocesa likuma 430. panta trešajai daļai, fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

[6.2] Ar pirmās instances tiesas spriedumu no atbildētājas par labu prasītājai piedzīti zaudējumi 2 396 325 EUR un prasība noraidīta daļā par zaudējumu par 331 414 EUR piedziņu. Atbildētāja spriedumu pārsūdzējusi prasības apmierinātajā daļā par 2 396 325 EUR piedziņu. Prasītāja iesniegusi pretapelācijas sūdzību, pārsūdzot pirmās instances tiesas spriedumu prasības noraidītajā daļā par zaudējumu 115 325,32 EUR piedziņu un apelācijas instancē uztur kopējo piedzenamo prasības summu (ieskaitot ar pirmās instances tiesas spriedumu apmierināto prasības daļu) 2 511 650,30 EUR, ko veido būvprojektēšanas un būvniecības sagatavošanas darbi, vadības pakalpojumi, reklāmas un mārketinga pasākumi, konsultācijas, nomas maksa un nekustamā īpašuma nodoklis.

[6.2.1] Tiesas kolēģija atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektajai daļai pievienojas šai pirmās instances tiesas spriedumā sniegtajai argumentācijai daļā par to, ka lietā ir konstatēts prasītājai nodarītais zaudējums, ka atbildētāja ir vainojama šī zaudējuma nodarīšanā, kā arī ka ir nodibināts cēloniskais sakars un, izvērtējot prasītājas rīcību atbilstoši Civillikuma 1776.pantam, atzīst, ka prasītāja ir veikusi tādus nepieciešamos pasākumus zaudējumu novēršanai, kas attiecīgajos apstākļos ir saprātīgi. Tāpat tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā ietvertajai argumentācijai, ka likumā „Par pašvaldībām" norādītie pašvaldību darbību mērķi nav uzskatāmi par izsmeļošu pašvaldību tiesību uzskaitījumu, atbildot uz atbildētājas iebildumiem, ka pašvaldības funkciju uzskaitījumā, kas noteikts likuma „Par pašvaldībām" 15.pantā, nav minēta zemesgabalu iznomāšana būvniecībai (Rīgas apgabaltiesas 2015.gada 4.novembra sprieduma 14.-30.punkts).

[6.2.2] Arī prasības daļā par nodarītā zaudējuma apmēra noteikšanu, tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa pareizi novērtējusi lietas faktiskos apstākļus prasības apmierinātajā daļā, izņemot daļā par "Manutent Latvia" SIA aizdevumiem prasītājai izrakstīto rēķinu apmaksai. Arī sprieduma 34.punktā pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums prasības apmierināšanai daļā par procentu saistībām par "Manutent Latvia" SIA aizdevumiem prasītājai, ir pareizs un pilnībā pietiekams, kam apelācijas instances tiesa pievienojas atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektajai daļai un šajā spriedumā atbildēs uz apelācijas sūdzības argumentiem.

[6.3] Savukārt, prasības par zaudējumu piedziņu noraidītajā daļā pirmās instances tiesa nav pareizi un objektīvi novērtējusi faktiskos apstākļus, kā rezultātā, noraidot prasību par virkni zaudējumu pozīciju, taisījusi nepamatotu spriedumu, ņemot vērā šajā spriedumā minētos apsvērumus.

[7] Lietā nav strīds par faktiem, ka laika posmā no 2000.gada 31.marta līdz 2001.gada 24.janvārim Jūrmalas pilsētas pašvaldībai nostiprinātas īpašuma tiesības uz nekustamajiem īpašumiem /adrese B/, /adrese A/, /adrese C/ un /adrese D/.

2005.gada 15.februārī starp Jūrmalas pilsētas domi kā iznomātāju un SIA „Beteks NK" noslēgts zemes nomas līgums par zemes gabalu /adrese A/, /adrese C/ un /adrese D/ iznomāšanu un zemes nomas līgums par zemes gabala /adrese B/ iznomāšanu. Saskaņā ar nomas līgumu 1.1.punktiem

zemesgabali tiek iznomāti daudzdzīvokļu dzīvojamā kompleksa un daudzfunkcionāla sabiedriskā centra būvniecībai un uzturēšanai un daudzfunkcionāla sabiedriskā objekta būvniecībai un uzturēšanai.

[7.1] Ar spēkā esošiem tiesas spriedumiem civillietās Nr.C04327208 un Nr.C04211709 atzīts, ka Jūrmalas pilsētas domes darbības, uz pašvaldības vārda nostiprinot zemesgrāmatā īpašuma tiesības uz minētajiem nekustamajiem īpašumiem un secīgi noslēdzot nomas līgumus ar prasītāju, veiktas uz pašvaldības izdotu prettiesisku administratīvo aktu pamata, līdz ar to noslēgtie nomas līgumi atzīti par spēkā neesošiem un dzēstas Jūrmalas pilsētas domes īpašuma tiesības uz nekustamajiem īpašumiem. Tā kā Jūrmalas pilsētas domei nebija likumīga pamata īpašuma tiesību nostiprināšanai zemesgrāmatā, nepastāvēja likumīgs pamats īpašumu iznomāšanai un īpašumi nevarēja būt par nomas darījuma priekšmetu.

Attiecībā uz atbildētājas argumentu, ka nomas līgumu noslēgšana ir vērtējama kā prettiesiska rīcība no nomnieka puses Civillikuma 1415.panta izpratnē, kā tas esot konstatēts spriedumā lietā Nr.C04211709, tiesas kolēģija pievienojusies pirmās instances tiesas secinājumam, ka civillietā Nr.C04211709 tiesas izteiktais juridiskais vērtējums prasītājas veiktajām darbībām atbilstoši Civilprocesa likuma 96.panta otrajai daļai nav vērtējams kā prejudiciāls fakts.

Savukārt atbildētājas arguments, ka arī lietā Nr.C04327208 konstatēta pašas prasītājas prettiesiska darbība neatbilst patiesībai, jo no Augstākās tiesas Civillietu tiesas palātas 2012.gada 22.novembra sprieduma motīviem izriet, ka Civillikuma 1415.pants attiecināts uz Jūrmalas pilsētas domes izdoto administratīvo aktu, atzīstot to par prettiesisku.

[7.2] Tāpat lietā nav strīds, ka ar spēkā stājušos spriedumu administratīvajā lietā Nr.A42614608 par spēkā neesošu atzīta atbildētājas izdotā 2008.gada 8.janvāra būvatļauja Nr.1-j attiecībā uz zemesgabalu /adrese C/.

Pie minētajiem apstākļiem lietā ir pierādīts, ka atbildētāja pieļāvusi rupju neuzmanību Civillikuma 1645.panta izpratnē, kas zaudējumu atlīdzības un citu civiltiesisko seku ziņā pielīdzināma ļaunam nolūkam un atbildētājai ir iestājies zaudējumu atlīdzības pienākums.

[8] Atbildētāja savos iebildumos norādījusi uz Civillikuma 1776.pantā paredzēto cietušā pienākumu veikt saprātīgus pasākumus zaudējumu novēršanai, proti, prasītājai bija jāpārliecinās vai iecerētos projektus faktiski būs iespējams realizēt dabā, jāpārliecinās par zemesgabala faktisko stāvokli, tādējādi savlaicīgi konstatējot, ka iznomātie zemesgabali atrodas applūstošā teritorijā, kur saskaņā ar Aizsargjoslu likuma normām pastāv būvniecības aizliegums neatkarīgi no teritorijas plānojuma.

[8.1] Tiesas kolēģija izvirzītos iebildumus atzīst par nepamatotiem, norādot uz turpmāko.

Civillikuma 1776. pants noteic, ka cietušais nevar prasīt atlīdzību, ja viņš pats varējis zaudējumu novērst, ievērojot pienācīgo rūpību (1646.p.). Izņēmums no šā noteikuma pielaižams tikai ļaunprātīga tiesību aizskāruma gadījumā.

Cietušajam ir tiesības prasīt to zaudējumu atlīdzību, no kuriem tam nav bijis iespējams izvairīties, veicot šā panta pirmajā daļā minētos pasākumus, taču tiesību aizskārēju var atbrīvot no atbildības tikai tad, „ja cietušā vaina ir zaudējumu galvenais cēlonis, respektīvi, viņa vaina ir pārsvarā" *(sk. Sinaiskis V. Latvijas civiltiesību apskats. Lietu tiesības. Saistību tiesības.-Rīga: Latvijas Juristu biedrība, 1996, 143.lpp.)*.

Jēdziens „saprātīgs" tiesību normā ir atklāts un tā satura konkretizācija atstāta tiesību piemērotāja ziņā.

[8.2] Konkrētajā gadījumā tiesas kolēģija ņem vērā, ka cietušais veicis saprātīgus pasākumus zaudējumu novēršanai tādā mērā, ka pēc būvatļaujas apturēšanas, apturējis arī tālāko būvprojektēšanas procesu attiecībā uz visiem pārējiem zemesgabaliem, lai samazinātu iespējamos zaudējumus.

Pie konkrētajiem lietas apstākļiem, kad prasītāja kā pašvaldības izsludināta konkursa uzvarētāja noslēdza nomas līgumus ar atbildētāju, ar pašvaldības izvirzītiem nomas līguma noteikumiem, atzīstams, ka prasītājai bija tiesības paļauties uz atbildētājas rīcības tiesiskumu un tās izdotajiem administratīvajiem aktiem, izsniedzot projektēšanas uzdevumus, akceptējot būvprojektu un izsniedzot būvatļauju.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 10.pantam privātpersona var paļauties, ka iestādes rīcība ir tiesiska un konsekventa. Iestādes kļūda, kuras pieļaušanā privātpersona nav vainojama, nedrīkst radīt privātpersonai nelabvēlīgas sekas.

Tiesiskās paļāvības princips attiecināms arī uz pašvaldības rīcību, nodrošinot uzticēšanos pašvaldības pieņemtajiem administratīvajiem aktiem, proti, dokumentiem, kurus izsniegusi pašvaldība ir jābūt tādiem, kas personai var radīt uzticību par šo dokumentu tiesisko pamatotību un atbilstību normatīvajiem aktiem.

Vērā ņemams, ka pati pašvaldība līdz būvatļaujas apturēšanai nav prasītājai izvirzījusi argumentus par to, ka zemes gabalu apbūve saskaņā ar Aizsargjoslu likumu nav iespējama, līdz ar to prasītājai nebija pamata rasties šaubām par zemes gabalu neatbilstību izsniegto atļauju un paša konkursa mērķim. Prasītājai bija tiesības paļauties uz atbildētājas apstiprināto teritorijas plānojumu, atbilstoši kuram prasītājai lietošanā nodotie zemes gabali neatrodas applūstošajās teritorijās.

Atbildētāja, pieņemot 2004.gada 8.septembra lēmumu Nr./ numurs A/ „Par zemesgabalu /adrese A/, /adrese C/ un /adrese D/ iznomāšanas noteikumu apstiprināšanu" *(lietas 1.sējuma 46.-56.lpp)* un 2004.gada 8.septembra lēmumu Nr./numurs B/ „Par zemesgabalu /adrese B/ iznomāšanas noteikumu apstiprināšanu" *(lietas 1.sējuma 57.-66.lpp)* apliecinājusi, ka prasītājai iznomātie zemes gabali atradās mazstāvu dzīvojamā un darījuma iestāžu teritorijās (iznomāšanas noteikumu 2.punkts „Informācija par iznomājamo objektu"). Minēto informāciju satur arī 2005.gada 15.februāra zemesgabalu nomas līguma noteikumi par iznomājamiem objektiem.

2007.gada 23.maijā puses noslēgušas vienošanos Nr.1.1-16.3/606 par grozījumiem 2005.gada 15.februāra līgumā Nr.1.1-16.3/180, nosakot, ka iznomātājs nodod un nomnieks saņem nomā zemesgabalu /adrese A/ darījumu iestāžu kompleksa būvniecībai un uzturēšanai, bet zemesgabalus /adrese C/ un /adrese D/ mazstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamā kompleksa būvniecībai un uzturēšanai *(lietas 1.sējuma 40.lpp)*. Ar grozījumu noslēgšanu, atbildētāja precizējusi katra lietošanā nodotā zemes gabala lietošanas mērķi, apstiprinot zemes gabalu apbūves faktu.

Atbildētāja pēc nomas līgumu noslēgšanas 2005.gada 21.septembrī izsniedza arhitektūras un plānošanas uzdevumu būvobjekta adresē /adrese C/ *(lietas 1.sējums 137.-138.lpp)*, 2006.gada 12.janvārī izsniegts arhitektūras un plānošanas uzdevums būvobjekta adresē /adrese D/ *(lietas 1.sējums 143.-144.lpp)*, 2006.gada 13.janvārī izsniegts arhitektūras un plānošanas uzdevums būvobjekta adresē /adrese A/ *(lietas 1.sējums 141.-142.lpp),* 2007.gada 12.janvārī izsniegts arhitektūras un plānošanas uzdevums būvobjekta adresē /adrese B/ *(lietas 1.sējums 148.- 151.lpp)*.

Prasītāja iesniegusi lietā pierādījumus, kas apstiprina, ka atbildētāja pēc nomas līgumu noslēgšanas sniegusi akceptu prasītājas izstrādātajiem būvprojektiem skiču projekta un tehniskā projekta stadijās, tā, piemēram, 2007.gada 12.februārī būvvaldē akceptēts skiču projekts *(lietas 6.sējuma 25.lpp)* un 2007.gada 4.septembrī Jūrmalas pilsētas domē apstiprināts tehniskais projekts mazstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas /adrese C/ būvniecībai *(lietas 6.sējuma 24.lpp)*. 2008.gada 8.janvārī izdota būvatļauja objekta būvniecībai /adrese C/ *(lietas 1.sējuma 158.lpp)*.

Tiesību doktrīnā norādīts: „Eiropas Padomes administratīvā procesa rokasgrāmatā, lai noskaidrotu, vai konkrētajā gadījumā tiesiskā paļāvība ir vai nav jāņem vērā, ieteikts atbildēt uz šādiem jautājumiem: 1) vai bija, uz ko paļauties (skaidri izteikts iestādes izteikums); 2) vai attiecīgā persona uz to tiešām paļāvās; 3) vai paļāvība ir aizsardzības vērta [..]. Izvērtējot, vai paļāvība ir aizsardzības vērta, tiek vērtēta paļāvības leģitimitāte, kā arī izdarīti samērīguma (lietderības) apsvērumi. Paļāvība ir tiesiska (leģitīma), un tā var tikt aizsargāta tikai tad, ja adresāts attiecīgā administratīvā akta vai uzziņas izdošanu nav panācis ar kādu prettiesisku vai vismaz negodprātīgu rīcību no savas puses. Paļāvība nav leģitīma, ja attiecīgā persona zināja, vai viņai vajadzēja zināt, ka attiecīgais akts ir prettiesisks vai, ja persona sniegusi nepatiesu vai nepilnīgu informāciju, viltojusi dokumentus, devusi kukuli vai citādi rīkojusies negodprātīgi, lai saņemtu attiecīgo administratīvo aktu [..]. Citiem vārdiem sakot, lai personas paļāvība būtu tiesiska un aizsargājama, personai jārīkojas tiesiski un godprātīgi" *(sk. Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Sagatavojis autoru kolektīvs. Dr.iur. J.Briedes*

zinātniskajā redakcijā. – Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2013, 167.-168.lpp.).

No lietas materiāliem izriet, ka pašvaldības kā publiskas personas rīcība attiecībā uz zemes gabalu iznomāšanu un atļauju izdošanu bija konsekventa un varēja radīt tiesisku paļāvību. Tā, piemēram, jautājumā par iespēju turpināt būvniecību /adrese C/ pilsētas dome 2007.gada 20.decembra lēmumā Nr.1123 atzinusi, ka „ņemot vērā Jūrmalas pilsētas domes un būvvaldes jau pieņemtos lēmumus izdodot pasūtītājam SIA „Beteks NK" Plānošanas un arhitektūras uzdevumu, skiču projekta saskaņošanu, rakšanas atļauju izsniegšanu un būvprojekta akceptēšanu, ir secināms, ka iestādes tālākā tiesiskā rīcība šajā konkrētajā lietā ir lēmuma pieņemšana par būvatļaujas izdošanu" *(lietas 7.sējuma 15.-16.lpp)*. Arī citi pašvaldības izdotie lēmumi, nomas līgumi un atļaujas pierāda, ka iestāde uzturēja skaidru izteikumu par būvniecības iespējamību, un prasītāja bija tiesīga paļauties uz iespējām izmantot nomas līgumos garantētās nomnieka tiesības.

Ja ņem vērā atbildētājas argumentu par to, ka prasītājai pašai papildus bija jāpārliecinās par zemes gabalu faktisko stāvokli dabā un būvniecības iespējamību, tas nonāk pretrunā tiesiskās paļāvības principam, paredzot, ka privātpersonai ir jāpārbauda ikvienas pašvaldības rīcības tiesiskums, apšaubot pašvaldības kā atvasinātas publiskas personas pieņemtos lēmumus.

Lietā nav pierādīts, ka prasītāja, pretēji pašvaldības pieņemtajiem lēmumiem, zināja par zemes gabalu applūstamību nedz pirms nomas līgumu noslēgšanas, nedz līdz izdotās būvatļaujas apturēšanai, līdz ar to tiesas kolēģija atzīst, ka prasītājas intereses konkrētajā gadījumā bauda tiesisku aizsardzību un tiesības uz zaudējumu atlīdzināšanu. Prasītājas negodprātība pašvaldības konkursa dalībā un nomas līgumu noslēgšanā nav pierādīta.

[8.3] Atbildētāja norādījusi, ka saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 37.panta pirmās daļas 4.punktu (redakcijā uz nomas līgumu noslēgšanas brīdi) ēku un būvju celtniecība applūstošās teritorijās ir aizliegta neatkarīgi no teritorijas plānojuma, savukārt atbilstoši minētā likuma 64.panta pirmās daļas 3.punktam aizsargjoslu stāvokļa kontroli savas kompetences ietvaros veic attiecīgā objekta vai komunikācijas īpašnieks vai lietotājs, šajā gadījumā prasītājs kā zemes nomnieks, kam faktiski minētais aprobežojums bija jākonstatē dabā. Atbildētāja tiesas sēdē atsaucās uz Satversmes tiesas 2007.gada 8.februāra spriedumu lietā Nr.2006-09-03 un Satversmes tiesas 2009.gada 19.novembra spriedumu lietā Nr.2009-09-03, kas pierāda to, ka Aizsargjoslu likuma normām piemīt imperatīvs raksturs.

Pirmkārt norādāms, ka ar minētajiem Satversmes tiesas spriedumiem tiesa vērtējusi pašvaldības izdoto teritorijas plānojumu un to grozījumu atbilstību vides tiesību normām, tiesību normu izpratnes jautājumus un privātpersonu pamattiesību aizskārumu saistībā ar pašvaldības pieņemtajiem teritorijas plānojumiem, tādējādi vērtējot pašvaldības atbildību teritorijas plānojuma pieņemšanā.

Otrkārt, saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām" 14.panta otrās daļas 1.punktu un Teritorijas plānošanas likumu (zaudējis spēku 01.12.2011., tagad Teritorijas attīstības plānošanas likums) pašvaldības pienākumos ietilpst teritorijas plānojuma izstrāde un pārraudzība.

Kā atzinusi Satversmes tiesa, vietējās pašvaldības teritorijas plānojums ir ārējais normatīvais akts, kas ir saistošs jebkurai fiziskajai un juridiskajai personai un kalpo par tiesisko pamatu konkrētu lēmumu pieņemšanai, piemēram, būvniecības procesa uzsākšanai. Piemērojot teritorijas plānošanas tiesību normas un principus, vietējās pašvaldības ar teritorijas plānojumu noteic konkrētu teritoriju plānoto (atļauto) izmantošanu. Līdz ar to katram zemes īpašniekam piederošā nekustamā īpašuma lietošanas tiesību apjomu nosaka teritorijas atļautā izmantošana. Ar vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu noteiktais īpašuma tiesību ierobežojums ir tiešs, jo plānojums sabiedrības interesēs nepastarpināti ierobežo privātpersonas tiesības uz īpašumu *(sk. Satversmes tiesas 2007.gada 26.aprīļa sprieduma lietā Nr.2006-38-03 8.1.punktu)*.

Savukārt kā atzīts Satversmes tiesas spriedumā, uz kuru atsaukusies atbildētāja, teritorijas applūstamība ir fakts, kas vietējai pašvaldībai jānosaka ar vislielāko rūpību un atbilstoši jāattēlo teritorijas plānojumā. Lemjot par konkrētas saimnieciskās darbības, piemēram, būvniecības, pieļaujamību šādā teritorijā, vietējai pašvaldībai ir pienākums likumā ietvertos ierobežojumus ņemt vērā un pēc šāda ierobežojuma konstatēšanas, pamatojoties uz likumu, pilnībā vai daļēji ierobežot attiecīgo saimniecisko darbību *(sk. Satversmes tiesas 2009.gada 19.novembra sprieduma lietā Nr.2009-09-03 16.3.punktu)*.

Aizsargjoslu likuma 64.panta trešā daļa nosaka subjektus, kuri savas kompetences ietvaros veic aizsargjoslu stāvokļa kontroli un primāri tā ir pašvaldība, kurai nepārprotami ir lielāks pilnvaru apjoms un ar likumu noteiktā kompetence nekā zemesgabala nomniekam.

Pie šādiem apstākļiem nav pamatots atbildētājas arguments, ka prasītājai vēl neatkarīgi no teritorijas plānojuma bija jāveic zemesgabalu atbilstības pārbaude Aizsargjoslu likuma aprobežojumiem tiktāl, lai šādu pasākumu trūkumu no prasītājas puses atzītu par Civillikuma 1776.pantā paredzēto ierobežojumu zaudējumu atlīdzībai.

[8.4] Atbildētāja paskaidrojumos tiesai norādījusi, ka zemesgabalu faktiskā applūstamība bijusi redzama dabā, vienlaikus atsaucoties uz 2007.gada 14.maija Jūrmalas pilsētas pašvaldības policijas apsekošanas aktu, kurā konstatēts, ka vienā no strīdus zemes gabaliem tiek veikta vērienīga ūdens nosūknēšana, pievienotas fotogrāfijas *(lietas 7.sējuma 129.-132.lapa)*.

No apsekošanas akta izriet, ka apsekošana veikta brīdī, kad tiek veikti būvdarbi un nekustamajā īpašumā /adrese C/ tiek veikta ūdens nosūknēšana no būvbedres. Tiesas kolēģija atzīst, ka minētais apsekošanas akts nepierāda faktisko applūstamību strīdus teritorijās, jo šāds fakts apsekošanas aktā nav konstatēts un no pievienotajām fotogrāfijām nav redzams, ka ūdens būtu arī būvbedres apkārtnē. Nav pievienoti tehniskie raksturojumi par ūdens izcelsmi. Attiecībā uz ūdens nosūknēšanas faktu norādāms, ka ūdens atrašanās būvbedrē atkarīga no dažādiem faktoriem, gan bedres dziļuma, gan gruntsūdeņu līmeņa, spiediena, grunts tipa, kā arī uzkrātā lietus ūdens. Būvniecības procesā būvbedres atsūknēšana no ūdens nav netipiska darbība, un šajā gadījumā tā nepierāda zemesgabala vispārīgo applūstamību.

Ja pēc atbildētājas paskaidrotā, zemesgabalu applūstamība pēc dažādām pazīmēm esot bijusi dabā acīmredzama, tad šādā situācijā pašai atbildētājai bija pienākums veikt attiecīgus pasākumus, lai informētu prasītāju un apturētu būvniecību. Pretēji tam, atbildētāja, administratīvajā lietā Nr.A42614608 tiesai iesniegtajos rakstveida paskaidrojumos un apelācijas sūdzībā norādīja, ka zemes gabals /adrese C/ nekad nav atradies applūstošajās teritorijās, tādējādi noliedzot applūstamības faktu *(sk. Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 19.decembra spriedumu lietā Nr.A42614608)*.

Par nepamatotu tiesas kolēģija vērtē arī atbildētājas atsaukšanos uz IK "Ekserģija" /amats/ /pers. M/ 2007.gada 20.janvāra iesniegumu Jūrmalas pilsētas domes deputātam /pers. N/ *(lietas 7.sējuma 7.lpp),* kurā vērsta uzmanība uz projekta sarežģījumiem, kas radušies projekta realizācijas gaitā un iespējams, var ietekmēt projekta izmaksas. Lietas strīds nav par to, ka vēstule tapusi pēc tam, kad prasītāja pārtraukusi sadarbību ar konkrēto uzņēmēju un satur tās autora subjektīvu viedokli un aizdomas par prasītājas godīgumu. Turklāt, tiesas kolēģija ņem vērā, ka iesniegumā izteikts lūgums atbildētājas deputātam veikt pasākumus situācijas noskaidrošanai un iespējamo pārkāpumu novēršanai, taču atbildētāja nav iesniegusi pierādījumus lietā, kādi pasākumi tika veikti, kas tika konstatēts. Līdz ar to par subjektīvu un nepierādītu atzīstams atbildētājas pārstāvja tiesas sēdē paustais viedoklis, ka prasītājai bijis zināms, ka strīdus zemesgabals atrodas Lielupes grīvas pļavās blakus zemesgabalam, kas teritorijas plānojumā ticis apzīmēts kā applūstošs. Tāpat par nepamatotu atzīstami atbildētājas argumenti, ka prasītājai bija jārodas saprātīgām šaubām un jākļūst piesardzīgai pirms jebkādu ieguldījumu veikšanas, jo šāds apgalvojums nav pamatots ar faktiem un pierādījumiem, uz kuru pamata un kādas konkrēti darbības prasītājai būtu jāveic vai jāatturas veikt. Tiesas kolēģija atzīst, ka konkrētais iebildums vien norāda uz iespējamību, ka varētu palielināties vai mainīties projekta realizācijas veids un izmaksas, taču nav atzīstams par pierādījumu, ka prasītāja zināja un tai vajadzēja zināt par zemesgabalu applūstamību.

[8.5] Atbildētāja 2006.gada 17.oktobrī izsniegusi rakšanas darbu atļauju Nr.566 eksperimentālo pāļu izvietošanai *(lietas 5B pielikuma 1.lpp)* un 2007.gada 30.janvārī izsniegusi rakšanas darbu atļauju Nr.62 grunts nomaiņai un eksperimentālo pāļu izvietošanai *(lietas 5B pielikuma 2.lpp)*.

Atbildētāja vērsusi tiesas uzmanību uz to, ka Valsts būvinspekcija 2007.gada 15.jūnija vēstulē Nr.02-322 konstatējusi prasītājas prettiesiski veiktu grunts nomaiņu un eksperimentālo pāļu izvietošanu zemesgabalā /adrese C/.

No minētās vēstules, kura adresēta Jūrmalas pilsētas domei, izriet, ka, pārbaudot Jūrmalas pilsētas Būvvaldē pieejamo dokumentāciju par projektēšanu un būvniecību Valsts būvinspekcija konstatējusi Jūrmalas pilsētas amatpersonu nelikumīgas darbības, izsniedzot 2007.gada 30.janvārī Rakšanas darbu atļauju Nr.62 grunts nomaiņai un eksperimentālo pāļu izvietošanai zemesgabalā /adrese C/. Ar minēto nav ievērota prasība, ka būvdarbu sagatavošana uzsākama tikai pēc tam, kad saņemta būvatļauja. Atbildētājai lūgts nodrošināt darbu pārtraukšanu *(lietas 1.sējuma 162.-163.lpp)*.

No vēstules izriet, ka prasītāja grunts nomaiņas un eksperimentālo pāļu izvietošanas darbus veikusi uz atbildētājas izsniegtās rakšanas atļaujas pamata, kuras izsniegšanu Valsts būvinspekcija atzinusi par prettiesisku. Secīgi pati atbildētāja 2007.gada 20.decembrī pieņēmusi lēmumu Nr.1123 atļaujot prasītājai turpināt būvniecību zemes gabalā, jo administratīvā akta izdošanas vajadzību nosaka tas, ka prasītājas likumīgās tiesības konkrētajā gadījumā ir būvatļaujas saņemšana būvdarbu veikšanai. Atbildētāja vienlaikus atsaukusies uz tās iepriekš pieņemtajiem lēmumiem un privātpersonas tiesībām paļauties uz iestādes tiesisku un konsekventu rīcību *(lietas 7.sējuma 15.-16.lpp)*.

Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka atbildētājas izsniegtās rakšanas darbu atļaujas būtu atceltas. Tiesas kolēģija ņem vērā, ka Valsts būvinspekcijas 2007.gada 15.jūnija vēstule adresēta tikai Jūrmalas pilsētas domei un Būvvaldei ar lūgumu nodrošināt darbu pārtraukšanu zemesgabalā, tieši nevēršoties pie prasītājas ar prasību par darbu izpildes apturēšanu. Būvinspekcijas vēstule radīja atbildētājai pienākumu pieņemt lēmumu jautājumā par tālāko būvniecību zemesgabalā. Pie šādiem apstākļiem nav pamats atzīt, ka prasītājas veiktie grunts nomaiņas un eksperimentālo pāļu izvietošanas darbi bijuši prettiesiski.

[9] Prasītāja, pamatojoties uz Civillikuma 1775. un 1779.pantu, lūgusi tiesu piedzīt no Jūrmalas pilsētas domes par labu prasītājai zaudējumus, tajā skaitā nomas līguma darbības periodā veiktos zemes nomas maksas un nekustamā īpašuma nodokļa maksājumus Jūrmalas pilsētas domei.

Ar spriedumiem lietās Nr.C04327208 un Nr.C04211709 pierādīts, ka atbildētājai nepastāvēja likumīgs pamats īpašumu iznomāšanai un īpašumi nevarēja būt par nomas darījuma priekšmetu, atzīstot nomas līgumus par spēkā neesošiem.

Ar parāda izpildījuma atprasīšanu var atprasīt izpildījumu, kas dots uz spēkā neesoša tiesiska darījuma pamata *(sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības. Prof. K.Torgāna Vispārīgā zinātniskā redakcijā, Rīga: Mans īpašums, 2000., 649.lpp.)* . Minētas dod pamatu secinājumam, ka gadījumā, kad tiesa atzīst darījumu par spēkā neesošu, ir jāatjauno iepriekšējais stāvoklis. Tā kā likumā šādos gadījumos nav tieši noteikta iepriekšējā stāvokļa atjaunošana, jeb restitūcija, tad saņemtais izpildījums var tikt atprasīts saskaņā ar Civillikuma normām par netaisnu iedzīvošanos *(sk. Senāta 2014.gada 30.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKC-0095-14)*.

Atbilstoši Civillikuma 2369.pantam, kas bez tiesiska pamata un tikai maldīgi uzskatīdams to par savu pienākumu kaut ko izdara vai apsola izdarīt otram par labu, tas var prasīt, vai nu lai atdod izpildījumu, vai lai atsvabina viņu no dotā apsolījuma. Ir vienalga, vai maldīgi samaksātam parādam no paša sākuma nav bijis tiesiska pamata, jeb vai tas zaudējis spēku tikai vēlāk.

Atprasījums jebkāda pamata trūkuma dēļ vērtējams kā no likuma izrietošs prasījums un tādēļ tā apmierināšanai nav nepieciešams atbildētāja vainu. Līdz ar to izpildījuma atprasīšana nav uzskatāma par zaudējumu atlīdzināšanu Civillikuma 1779.panta nozīmē *(sk. Senāta 2002.gada 18.decembra spriedumu lietā Nr.SKC-700)*.

Ievērojot minēto, tiesas kolēģija atzīst, ka prasības daļā par zemes nomas maksas un nekustamā īpašuma nodokļa maksājumu atgūšanu, pie konkrētās lietas apstākļiem, nav piemērojamas Civillikuma normas par zaudējumu atlīdzināšanu.

Kā norādīts tiesību doktrīnā „(..) tas, ka puses nav uz likumu atsaukušās, neatsvabina tiesu no pienākuma piemērot lietai pēc sava ieskata attiecīgu likumu. (..) likumu neaizrādīšana un pat nepareiza aizrādīšana neatņem prasītājam iespēju panākt taisnīgu tiesas aizsardzību, vēl vairāk tādēļ, ka *jura novit curia* – tiesai pašai jāzin likumi un jāpiemēro tie ne tikai pēc likuma burta, bet arī pēc likuma gara" *(sk. V.Bukovskis. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga, 1933. Autora izdevums, 431.-432.lpp., 305.lpp.)*.

Tādējādi tiesa ne tikai ir tiesīga, bet tai ir pienākums konkrētajam gadījumam piemērot atbilstošas tiesību normas, kaut arī tās nesakrīt ar prasības pieteikumā uzrādītajām vai tajā vispār nav minētas.

Tiesas kolēģija atzīst, ka nodibinātie lietas apstākļi ir pietiekami, lai atzītu prasītājas tiesības uz dotā izpildījuma atgūšanu saskaņā ar Civillikuma 2369.pantu.

Prasītāja sākotnēji prasības pieteikumā lūdza piedzīt zaudējumus par zemes nomas maksu un nekustamā īpašuma nodokļa maksājumiem 270 732,39 EUR apmērā. Ar pirmās instances tiesas spriedumu tiesa šajā daļā prasību apmierināja par summu 270 366,57 EUR, noraidot prasību daļā par 365,82 EUR (Ls 257,10) piedziņu, ko veido kavējuma nauda Jūrmalas pilsētas domei.

Prasītāja spriedumu daļā par noraidīto summu 365,82 EUR nav pārsūdzējusi un apelācijas instances tiesā uztur ar pirmās instances tiesas piedzīto summu 270 366,57 EUR, ko lūdz piedzīt no atbildētājas *(lietas 2.sējumā atrodošies bankas kontu izraksti, 7.sējuma 95.lpp)*.

Ņemot vērā minēto, atzīstams, ka prasītājai ir tiesības, pamatojoties uz Civillikuma 2369.pantu, atprasīt naudas līdzekļus 270 366,57 EUR apmērā.

[10] Prasītāja lūgusi piedzīt zaudējumus, ko veido: 1) prasītājas apmaksātie rēķini pakalpojumu sniedzējiem, 2) „Manutent Latvia" SIA finansētie pakalpojumi, 3) zaudējumi saistībā ar vadības un pakalpojumu līgumu ar „Manutent Latvia" SIA, 4) uzkrātie procenti par prasītājas neatmaksātajām parādsaistībām ar „Manutent Latvia" SIA.

[10.1] Civillikuma 1770. pants noteic, ka zaudējums ir mantiski novērtējams pametums.

Tiesību doktrīnā, atklājot minētās tiesību normas saturu, atzīts – mūsdienu valodā ar jēdzienu "zaudējums" saprot jebkādu mantas samazinājumu, zudumu vai bojājumu, kā arī peļņas atrāvumu, papildu izdevumus vai citas mantiski novērtējamas tiesību aizskāruma sekas *(sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. - Rīga: Mans Īpašums, 1998, 267.lp.*).

Savukārt, atbilstoši Civillikuma 1771.,1772. pantam, jāatlīdzina ir tikai jau cēlies, faktiski pastāvošs zaudējums, kas var būt cietušās personas tagadējās mantas samazinājums vai arī viņa sagaidāmās peļņas atrāvums

Zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaicīgi pastāv šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojuma darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību *(sk. K.Torgāns. Saistību tiesības I daļa. Rīga, 2006., lpp.209.)*.

[10.2] Prasītāja zaudējumu pamatošanai iesniegusi ar pakalpojuma sniedzējiem noslēgtos līgumus un rēķinus, kas apliecina prasītājas veiktos saimnieciskās darbības izdevumus un ieguldījumus būvniecības procesa gaitā.

2005.gada 15.februārī noslēgto nomas līgumu priekšmets paredz, ka atbildētāja zemesgabalus nodod nomā prasītājai daudzdzīvokļu dzīvojamā kompleksa un daudzfunkcionāla sabiedriska objekta būvniecībai un uzturēšanai, paredzot prasītājas ieguldījumu veikšanu projektā. Prasītāja konkursa ietvaros atbildētājai iesniegusi biznesa plānu, norādot uz zemesgabaliem realizējamos projekta etapus, kas ietver zemesgabalu sagatavošanu celtniecībai un objektu celtniecību *(lietas 1.sējuma 69.-87.lpp)*. Lietas materiāli pierāda to, ka atbildētājai nepārprotami bija zināms par plānotu būvniecības darbu veikšanu un ieguldījumiem iznomājamos objektos, savukārt prasītājas izdevumi bija saistīti ar nomas līgumu noslēgšanu un būvniecības projekta izpildi.

Ar spēkā esošiem tiesas spriedumiem civillietās Nr.C04327208 un Nr.C04211709 ir pierādīts, ka atbildētājai nebija tiesiska pamata īpašuma

tiesību nostiprināšanai zemesgrāmatā un zemesgabalu iznomāšanai prasītājai, kā dēļ nomas līgumi atzīti par spēkā neesošiem.

Neapšaubāmi, ka zaudējumi, ko veido izdevumi par pakalpojumu samaksu, prasītājai nerastos, ja nomas līgums nebūtu atzīts par spēkā neesošu *(sk. Senāta 2014.gada 30.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKC-0095-14 SIA „Tukuma Tirdzniecības Centrs" prasībā pret Jūrmalas pilsētas domi par zaudējumu atlīdzības piedziņu)*.

Ņemot vērā to, ka 2005.gada 15.februārī noslēgtie zemes nomas līgumi atzīti par spēkā neesošiem tieši atbildētājas prettiesisku darbību dēļ, tiesas kolēģija atzīst, ka ir iestājušies visi trīs zaudējumu atlīdzības priekšnoteikumi un atbildētājai ir iestājies zaudējumu atlīdzināšanas pienākums. Turpmāk spriedumā analizēti pierādījumi un iebildumi par zaudējumu apmēru un pamatotību.

[11] Atbilstoši Civilprocesa likuma 8.panta pirmajai daļai tiesas pienākums ir noskaidrot lietas apstākļus, un tas veicams, pārbaudot likumā paredzētajā kārtībā iegūtos pierādījumus.

Savukārt atbilstoši Civilprocesa likuma 97.panta pirmajai daļai tiesai pierādījumi jāvērtē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi, vērtējumam jābalstās uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Tādējādi, lai nodrošinātu minēto likuma prasību izpildi, ir pārbaudāmi visi uz juridiski nozīmīgo faktu attiecināmie pierādījumi, vispirms individuāli – pēc formas un satura, izpētot to būtību, bet pēc tam kopumā ar citiem pierādījumiem, pretrunu gadījumā pamatojot, kādēļ vienam pierādījumam dota priekšroka attiecībā pret citu.

Atbildētāja pārsūdzējusi spriedumu prasības apmierinātajā daļā, norādot iebildumus par prasītājas iesniegtajiem grāmatvedības attaisnojuma dokumentiem. Atbildētāja apelācijas sūdzībai pievienojusi tiesu ekspertes /pers. A/ 2015.gada 19.oktobra eksperta atzinumu par SIA „Beteks NK" daļēju grāmatvedības ekspertīzi, kas veikta pēc atbildētājas lūguma *(lietas 3.sējuma 135A. lpp)*. Ar apelācijas instances tiesas 2016.gada 30.maija protokollēmumu iesniegtais dokuments pievienots lietas materiāliem *(lietas 4.sējuma 2.-4.lpp)*.

Prasītāja iebildumos norādījusi, ka atzinums nav izstrādāts tiesu ekspertīzes procedūras ietvaros, līdz ar to nav uzskatāms par atzinumu Civilprocesa likuma 121.panta izpratnē, kā arī tas nav vērtējams kā pierādījums lietā, vienlaikus iebilstot par atzinuma saturu.

Tiesas kolēģija pievienojas prasītājas argumentam, ka iesniegtais dokuments nav atzīstams par eksperta atzinumu Civilprocesa likuma 124.panta izpratnē.

Eksperta atzinums ir personas, kuru tiesa izraudzījusi par ekspertu, veikto pētījumu apraksts, tā rezultātā izdarītie secinājumi un pamatotas atbildes uz tiesas jautājumiem *(sk. Līcis A. Prasības tiesvedība un pierādījumi. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2003, 115.lpp)*.

Civilprocesa likuma 121.panta pirmā daļa nosaka, ka ekspertīzi lietā tiesa nosaka pēc puses lūguma gadījumos, kad lietai nozīmīgu faktu noskaidrošanai nepieciešamas speciālas zināšanas zinātnē, tehnikā, mākslā vai citā nozarē.

Civilprocesa likuma 121.-125.panta noteikumi nosaka procesuālo kārtību par ekspertīzes noteikšanu, izdarīšanu, ekspertu izvēli, ekspertiem uzdodamiem jautājumiem, u.c. Uz tiesas pienākumu ievērot likumā noteikto kārtību, nosakot lietā ekspertīzi, Augstākā tiesa jau vairākkārt ir norādījusi savos nolēmumos *(sk. Senāta 2016.gada 1.decembra spriedumu lietā Nr.SKC-103/2016)*.

No minētā secināms, ka eksperta atzinums ir pierādīšanas līdzeklis, kas iegūstams Civilprocesa likumā noteiktajā procesuālajā kārtībā uz tiesas lēmuma pamata. Lietā nav strīds, ka tiesvedības ietvaros ekspertīze nav tikusi noteikta un atbildētāja /pers. A/ adresētos jautājumus uzdevusi pēc savas iniciatīvas, nodot atzinuma sastādītājai tikai no savas puses izvēlētos materiālus. /pers. A/ konkrētās civillietas ietvaros nav ticis noteikts eksperta statuss ar attiecīgi izrietošiem eksperta pienākumiem un tiesībām (Civilprocesa likuma 122.pants). Tādējādi atzīstams, ka /pers. A/ 2015.gada 19.oktobra dokuments ar nosaukumu „Eksperta atzinums par SIA „Beteks NK" daļēju grāmatvedības ekspertīzi" nav uzskatāms par eksperta atzinumu Civilprocesa likuma 124.panta izpratnē, jo nav sastādīts uz tiesas lēmuma pamata.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 110.pantam rakstveida pierādījumi ir ziņas par faktiem, kuriem ir nozīme lietā, un šīs ziņas ar burtu, ciparu un citu rakstisku zīmju vai tehnisku līdzekļu palīdzību ierakstītas dokumentos, citos rakstos, kā arī attiecīgās ierakstu sistēmās (audio, video magnetofonu lentēs, datoru disketēs u.c.). Rakstveida pierādījumus raksturo tas, ka tie pamato un saglabā informāciju par jau notikušiem faktiem.

Savukārt atbilstoši Civilprocesa likuma 121.pantam ekspertīzes būtība ir nozīmīgu faktu noskaidrošana, izmantojot speciālas zināšanas, kā rezultātā tiek iegūts eksperta atzinums (Civilprocesa likuma 124.pants).

Arī tiesību doktrīnā šie pierādīšanas līdzekļi tiek iedalīti, norādot, ka pie personiskajiem pierādījumiem pieskaita tos pierādījumus, kas ietverti tādos pierādīšanas līdzekļos, kuru avots ir cilvēks, t.i., pušu paskaidrojumi, trešo personu paskaidrojumi, lieciniekuliecības un eksperta atzinums. Savukārt, pie lietiskajiem pierādījumiem pieskaita rakstveida pierādījumus un lietiskos pierādījumus *(sk. J.Rozenbergs, I.Briģis. „Padomju civilprocesuālās tiesības", Rīga: „Zvaigzne ABC", 1978., 141.lpp.)*.

Atšķirībā no citiem pierādīšanas līdzekļiem, kuri tiek izmantoti tikai pierādījumu iegūšanai, eksperta atzinuma specifisks mērķis ir analizēt faktus un izdarīt par tiem secinājumus savas kompetences robežās. Eksperta atzinuma mērķis ir analizēt faktus tieši tajās jomās, kurās ne tiesai, ne lietas dalībniekiem nav speciālu zināšanu *(sk. Civilprocesa likuma komentāri. I daļa, sagatavojis autoru kolektīvas prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Tiesu namu aģentūra, 2011., 311.lpp)*.

Eksperts uzlūkojams par objektīvu tiesneša palīgu, kas līdz procesam nav bijis saistīts ar lietu un tamdēļ pilnīgi atvietojams ar citu ekspertu-speciālistu tajā pašā nozarē *(sk. V.Bukovskis Civilprocesa mācības grāmata, Rīga: Autora izdevums, 1933, 392.lpp)*.

Eksperta atzinums tiek sagatavots no tam nodotajiem materiāliem, tātad pēc noteiktu faktu iestāšanās un strīda rašanās. Lai arī konkrētajā lietā pievienotais atzinums nav atzīstams par atzinumu Civilprocesa likuma 124.panta izpratnē, tā izgatavošana ir veikta nolūkā noskaidrot jaunus faktus, pamatojoties no jau esošiem rakstveida pierādījumiem un speciālām zināšanām jau pēc strīdus situācijas iestāšanās. Būtiska atšķirība no tiesas noteiktas ekspertīzes pastāv tajā, ka ārpustiesas veiktais atzinums nav pakļauts noteiktam objektivitātes kritērijam, jo tikai viena puse šajā gadījumā ir izraudzījusies atzinuma sastādītāju, pusēm nav bijusi iespēja pieteikt noraidījumu ekspertam, eksperts sniedzis atbildes tikai uz vienas puses noteiktiem jautājumiem.

No Civilprocesa likuma 17.nodaļā sniegtā pierādīšanas līdzekļu uzskaitījuma izriet, ka rakstveida pierādījumi un ekspertīze ir divi dažādi pierādīšanas līdzekļi, kas pēc iepriekš minētā, izriet arī no to atšķirīgās juridiskās dabas. Savukārt Civilprocesa likums tikai 121.panta kārtībā veiktu ekspertīzi pieļauj kā pierādījumu, kura pamatā ir personas speciālās zināšanas. Tiesas kolēģija ņem vērā, ka apelācijas sūdzībā pieteikto lūgumu par ekspertīzes nozīmēšanu atbildētājas pārstāvis neuzturēja.

Ievērojot minēto tiesas kolēģija atzīst, ka iesniegtais /pers. A/ 2015.gada 19.oktobra eksperta atzinums par SIA „Beteks NK" daļēju grāmatvedības ekspertīzi nav atzīstams par rakstveida pierādījumu Civilprocesa likuma 110.panta izpratnē, tomēr, ņemot vērā, ka ar tiesas lēmumu minētais dokuments ir pievienots lietas materiāliem, tiesas kolēģija atzīst, ka atzinums vērtējams kā atbildētājas iebildumi par prasītājas veiktiem konkrētiem darījumiem kopsakarā ar pārējiem pierādījumiem lietā.

[11.1] Atbildētāja apšaubījusi vairāku darījumu īstumu, jo attaisnojuma dokumenti neapstiprina, ka tajos minētie pakalpojumi faktiski tika sniegti un tie satur fiktīva darījuma pazīmes.

Tiesas kolēģija par nepamatotiem atzīst atbildētājas apelācijas sūdzībā minētos argumentus, ka prasītājas darījumi ar SIA „Abagars" 318778,81 LVL; SIA „Alksnis" 104430 LVL; SIA "ARMs projekti" 2882,74 LVL; AS „Ceļuprojekts" 12508 LVL; IK „Ekserģija" 74340 LVL; /pers. F/

1793,40 LVL; SIA „Intra MTD" 2395,40 LVL; SIA „Marketing House" 26719,49 LVL; SIA „Pārsla-5" 16437,12 LVL; SIA "POLA Impex" 2547,62 LVL; SIA „ STUDIO PERSPECTIVE" 5846,19 LVL; SIA „Trendmark" 61127 LVL, SIA „Metrum" 675,42 LVL, arhitektu firma „KUBS" 393 218,25 LVL un SIA „LPL" 2006 LVL uzskatāmi par fiktīviem darījumiem atbilstoši Civillikuma 1438.pantam.

Civillikuma 1438.pants noteic, ja griba izteikta tikai izskata pēc, tad tai nav nekādu tiesisku seku, izņemot trešās personas prettiesīga maldinājuma gadījumus.

Senāta 2018.gada 19.februāra spriedumā lietā SKC-7/2018, analizējot šķietama darījuma pazīmes, norādīts, ka „šķietamiem darījumiem ir raksturīgs tas, ka dalībnieki nevēlas tiesisku seku iestāšanos, taču mēģina radīt patiesi gribēta un reāli notikuša tiesiskā darījuma šķietamību. Šķietamā darījuma dalībniekiem ir patiesa vēlēšanās, lai trešajām personām rastos iespaids par noslēdzamā darījuma nopietnību. Visi šķietamā darījuma dalībnieki ir vienisprātis par to, ka patiesībā viņi nevēlas tiesiski saistīties. [..] Šķietamā darījuma rezultātā radušajos apstākļos trešajai personai parasti tiek liegta iespēja izdarīt kādu darbību vai tā tiek pamudināta uz tās patiesajām interesēm neatbilstošu rīcību *(Balodis K. Ievads civiltiesībās. Rīga: Apgāds Zvaigzne ABC, 2007, 246.lpp.)*. Latvijas Senāts 1922.gada 1.jūnija spriedumā lietā Nr.156 sniedzis šādu Baltijas Vietējo likumu kopojuma 2951.panta, kas atbilst Civillikuma 1438.pantam, iztulkojumu: „[..] ja kontrahenti formāli noslēguši līgumu, kamēr patiesi nekādas kontrahentu juridisko attiecību pārmaiņas nenotika, t.i., ja zem formāli noslēgtā līguma nekāds cits līgums neslēpjas, tad formāli noslēgtais līgums uzskatāms par fiktīvu [..]" *(sk. Tieslietu Ministrijas Vēstnesis, 1927, Nr.2/3, 114.-115.lpp.)*. Līdz ar to, ja griba izteikta izskata pēc, kas nozīmē, ka gribas faktiski nav, tad šādas gribas trūkums nevar radīt tiesiskas sekas, tāpēc šķietams darījums ir nederīgs jeb absolūti spēkā neesošs no noslēgšanas brīža.

Tiesas kolēģija ņem vērā, ka bez atbildētājas apgalvojumiem par minēto darījumu fiktīvo dabu, kas balstīti uz /pers. A/ 2015.gada 19.oktobra „Eksperta atzinumu par SIA „Beteks NK" daļēju grāmatvedības ekspertīzi", lietā nav pierādījumu, kas apstiprinātu tās izvirzīto apgalvojumu. Atbildētāja nav pierādījusi, kādēļ prasītājas iesniegtie attaisnojuma dokumenti būtu vērtējami kritiski.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 10.pantā deklarēto sacīkstes principu pierādījumus vāc un iesniedz puses, līdz ar to pierādīšanas pienākums vienādā mērā attiecas uz abām pusēm, kā tas arī paredzēts šā likuma 93.panta pirmajā daļā.

Darījuma fiktīvais raksturs nav prezumējams un tam, kurš atsaucas uz darījuma fiktīvo raksturu, ir pienākums pierādīt, ka atbilstoši visu darījuma dalībnieku saskanīgajai gribai darījums ir noslēgts vienīgi izskata pēc. Tātad apstākļu, kas norādītu uz darījuma šķietamību, pierādīšanas pienākums ir atbildētājai.

Lai gan atbildētāja apelācijas sūdzībā norādījusi, ka darījumi ar SIA „Intra MTD", SIA „Marketing House", SIA "POLA Impex" un SIA „ STUDIO PERSPECTIVE" satur fiktīva darījuma pazīmes, atbildētāja nav norādījusi konkrētu pazīmju uzskaitījumu, lai darījumi būtu atzīstami par fiktīviem. Arī /pers. A/ 2015.gada 19.oktobra eksperta atzinuma izklāsta un secinājumu daļā nav norādīts pēc kādām pazīmēm eksperte šos secinājumus ir izdarījusi.

Par darījumiem ar SIA „Intra MTD", SIA „Marketing House" un SIA „STUDIO PERSPECTIVE" secinājums aprobežojas ar īsām norādēm par datumu un darba apraksta nesakritībām atsevišķos dokumentos, argumentu, ka nodošanas aktos nav norādīts izstrādāto bukletu skaits un nav iesniegti izstrādātie materiāli. Darījumi ar SIA "POLA Impex" atzinumā vispār nav kvalificēti, kā darījumi, kas satur fiktīvu darījumu pazīmes. Tiesas kolēģija papildus ņem vērā atzinumā sniegto apliecinājumu, ka izpēte veikta stingri vadoties pēc iesniegtajiem dokumentiem un secinājumi izdarīti tikai ņemot vērā iesniegtajos dokumentos esošu informāciju, tādējādi bez visu grāmatvedības un uzņēmumā esošo dokumentu analīzes nav iespējams konstatēt darījuma fiktīvo dabu aprobežojoties tikai ar dažām norādēm par nepilnībām ekspertam iesniegtajos dokumentos.

Tā, tiesas kolēģija konstatē, ka 2006.gada 7.jūnijā noslēgts līgums Nr.V06-2/6 ar SIA "STUDIO PERSPECTIVE", saskaņā ar kuru izpildītāja apņēmusies ar savu tehniku, ierīcēm, materiāliem un darbaspēku veikt "/Nosaukums A/" dzīvojamā kompleksa interjeru vizualizāciju izveidi. Atbilstoši 2006.gada 20.jūnija līgumam Nr. V06-8/6 SIA "STUDIO PERSPECTIVE" apņēmusies veikt dzīvojamā kompleksa eksterjera vizualizāciju izveidi, 2006.gada 11.augustā noslēgts līgums Nr.V08-4/6 par dzīvojamā kompleksa vizualizāciju mājas lapai un insolāciju shēmas izveidi, 2006.gada 4.septembrī noslēgts līgums Nr.V09-1/6 par dzīvojamā kompleksa lielformāta vizualizācijas izveidi. 2007.gada 1.martā starp prasītāju un SIA "STUDIO PERSPECTIVE" noslēgts Sadarbības līgums Nr.SL13/MT07, atbilstoši kuram izpildītājs apņēmies izstrādāt objektu trīsdimensiālās vizualizācijas materiālus prasītājas projektētajiem objektiem. Darba pieņemšanas un nodošanas akti apliecina, ka darbi izpildīti un atbilst līgumu prasībām *(lietas 3. pielikuma 169.-191.lpp)*.

2006.gada līgums starp prasītāju un SIA „Marketing House" paredzēja mārketinga pakalpojumu sniegšanu. Prasītājas kā pasūtītāja izsniegtajos darba uzdevumos kā darba mērķi norādīti Jūrmalas namu pozicionējuma un komunikācijas stratēģijas izstrāde un darbi ar projekta /Nosaukums A/ izpildi, lietā iesniegti izpildīto darbu pieņemšanas-nodošanas akti un tiem atbilstoši SIA „Marketing House" izrakstīti rēķini *(lietas 2. pielikuma 150.-249.lpp., 3. pielikuma 1.-9.lpp)*.

Savukārt, ar 2006.gada 28.jūlija līgumu starp prasītāju un SIA „Intra MTD", izpildītājs apņēmās veikt topogrāfisko uzmērīšanu ārējo elektrotīklu projektēšanas vajadzībām /adrese C/. Paveikto darbu rezultātu apliecina pieņemšanas – nodošanas akti un izsniegtie faktūras-rēķini *(lietas 1.pielikuma 214.-221.lpp.)*.

[11.2] Atbildētāja apelācijas sūdzībā atsaukusies uz /pers. A/ secinājumiem, ka lietā iesniegtie attaisnojuma dokumenti nav saistīti ar prasītājas un atbildētājas starpā noslēgtajiem zemes nomas līgumiem.

Vērtējot lietā esošos attaisnojuma dokumentus, tiesas kolēģija ņem vērā līgumus ar rēķinos norādītajiem pakalpojumu sniedzējiem, no kuriem redzams, ka prasītājai sniegtie pakalpojumi bijuši saistīti ar nomā nodoto zemes gabalu apbūvi un būvniecības projekta īstenošanu. Lietā ir nodibināts, ka uz strīdus zemesgabaliem paredzētajam nekustamo īpašumu attīstīšanas projektam prasītāja bija piešķīrusi vienotu nosaukumu /Nosaukums A/.

2019.gada 30.augusta informācijas no Latvijas Republikas Patentu valdes datubāzes redzams, ka 2007.gada 20.decembrī reģistrēta preču zīme /Nosaukums A/ *(lietas 7.sējuma 134.lpp)*. Atbildētāja norādījusi, ka preču zīmes /Nosaukums A/ īpašnieks ir nevis prasītāja, bet „Manutent Latvia" SIA, uz ko tiesas kolēģija norāda, ka prasītāja un „Manutent Latvia" SIA bija saistīti uzņēmumi un abu sadarbība bija vērsta uz nomā nodoto zemesgabalu apbūves projekta realizāciju, kas pierādīts ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem.

No „Manutent Latvia" SIA 2006.gada pārskata redzams, ka no 2005.gada „Manutent Latvia" SIA darbības joma ir bijusi nekustamo īpašumu projektu attīstīšana. 2006.gada otrā pusē tika pilnībā izpirkts SIA „Beteks NK", kuram, saskaņā ar zemes nomas līgumiem, kas noslēgti ar Jūrmalas pilsētas domi, pieder nomas tiesības uz pieciem zemes gabaliem Jūrmalā un saskatīja iespēju attīstīt veselu dzīvojamo rajonu *(lietas 7.sējuma 156.-167.lpp)*. „Manutent Latvia" SIA 2007.gada pārskatā norādīts, ka 2007.gadā uzņēmumā ietilpa meitasfirma SIA „Beteks NK", kura attīsta dzīvojamo rajonu /Nosaukums A/ *(lietas 7.sējuma 168.-180.lpp)*.

No „Manutent Latvia" SIA projekta /Nosaukums A/ apraksta izriet, ka projekts ietver četrus kompleksus /adrese C/, /adrese A/, /adrese D/ un /adrese B/ *(lietas 5A pielikuma 171.lpp)*.

2006.gada 30.novembrī prasītāja nosūtījusi Valsts ieņēmumu dienestam adresētu vēstuli ar nosaukumu „Saraksts 1-PVN", norādot, ka SIA „Beteks NK" pamatdarbība ir /Nosaukums A/ projekts, kurš paredz četru dzīvojamo ēku būvēšanu un pārdošanu, norādot darījumus, par kuriem veic priekšnodokļa atskaitīšanu *(lietas 5B pielikuma 119.-121.lpp)*.

Tādējādi tiesas kolēģijai nerodas šaubas, ka projekts ar nosaukumu /Nosaukums A/ attiecināms uz prasītājas būvniecības mērķi tai iznomātajos

zemesgabalos, līdz ar to prasītājas iesniegtajos attaisnojuma dokumentos norādītais projekta nosaukums tiek saistīts ar prasītājas būvniecības ieceri nomātajos zemesgabalos.

Šādu savu secinājumu tiesas kolēģija pamato arī ar turpmāk vērtēto līgumu saturu un pierādījumiem, kas apstiprina to izpildi.

2007.gada 10.janvāra apakšuzņēmēja līgums Nr.1R/2007, 2007.gada 9.maija apakšuzņēmēja līgums Nr.09/05/2007 un 2007.gada 4.jūnija papildus vienošanās Nr.1 pie apakšuzņēmēja līguma Nr.09.05.2007. starp prasītāju un SIA „Abagars" par rakšanas, grunts nomaiņas, smilšu piegādes un šķembu ceļa izbūves darbiem /adrese C/, tāmes grunts darbiem, Apakšuzņēmēja līgumi, papildus vienošanās, akti par izpildītajiem darbiem un rēķini *(lietas 1.pielikuma 4.-39.lpp)*.

2006.gada 21.novembra līgums Nr.159-06 un 2007.gada 20.februāra līgums Nr.165-07 starp prasītāju un projektēšanas biroju SIA „Alksnis" par tehniskā projekta izstrādi „Mazstāvu dzīvojamo māju būvniecība /adrese C/" darbu pieņemšanas akts, fakrtūrrēķini *(lietas 1.pielikuma 41.-51.lpp)*.

2006.gada 25.oktobra līgums Nr.99 starp prasītāju un SIA "ARMs projekti" par reklāmas izvietošanu nekustamo īpašumu katalogā*)*. Pielikums Nr.1 par reklāmas izvietošanu katalogā "kur dzīvot …". Pielikumā Nr.2 par izpildāmiem darbiem norādīts, ka reklāmas makets/materiāli saistīti ar projektu /Nosaukums A/, 2006.gada 15.novembra pieņemšanas-nodošanas akts apliecina izpildīto, izrakstītie rēķini *(lietas 1.pielikuma 80.-90.lpp.)*

2007.gada 30.marta un 2007.gada 28.septembra līgums starp prasītāju un projektēšanas konsultatīvo firmu AS „Ceļuprojekts" par /nosaukums/ ielas, Jūrmalā, inženierkomunikāciju tehniskā projekta izstrādi un ūdensvada un kanalizācijas tehniskā projekta izstrādi, Darba pieņemšanas-nodošanas akts Nr.184 darbu pārtraukšanas akts un rēķini *(lietas 1.pielikuma 117.-128.lpp)*.

2006.gada 26.aprīļa līgums Nr.24/04/06 starp prasītāju un IK „Ekserģija" par jaunbūves būvprojekta izstrādi /adrese C/, projektēšanas uzdevums un pieņemšanas-nodošanas akts *(lietas 1.pielikuma 164.-170.lpp)*.

2007.gada 6.jūnija, 2007.gada 2.aprīļa, 2006.gada 31.jūlija pakalpojumu līgumi starp prasītāju un dizaineru /pers. F/ par interjera dizaina projekta un interjera dizaina reklāmas izgatavošanu dzīvokļiem /adrese C/, darbu pieņemšanas-nodošanas akti, rēķini *(lietas 1.pielikuma 201.-212.lpp.)*.

2006.gada 28.jūlija līgums starp prasītāju un SIA „Intra MTD" par topogrāfiskās uzmērīšanas darbiem ārējo elektrotīklu projektēšanas vajadzībām /adrese C/, pieņemšanas – nodošanas akti un izsniegtie faktūras-rēķini *(1.pielikuma 214.-221.lpp.)*.

2006.gada līgums starp prasītāju un SIA „Marketing House" par mārketinga pakalpojumu sniegšanu. Prasītājas kā pasūtītāja izsniegtajos darba uzdevumos kā darba mērķi norādīti Jūrmalas namu pozicionējuma un komunikācijas stratēģijas izstrāde un darbi ar projekta /Nosaukums A/ izpildi, lietā iesniegti izpildīto darbu pieņemšanas-nodošanas akti un tiem atbilstoši SIA „Marketing House" izrakstīti rēķini *(lietas 2.pielikuma 150.-249.lpp., 3.pielikuma 1.-9.lpp)*.

2007.gada 1.februāra līgums Nr.03/07 starp prasītāju un SIA „Pārsla-5" par apsardzes pakalpojumu sniegšanu objektā /adrese C/, rēķini *(lietas 3.pielikuma 31.-44.lpp)*.

2007.gada 1.februāra līgums Nr.2007/12 un 2007.gada 10.maija līgums Nrf.2007/40 starp prasītāju un SIA „POLA Impex" par prasītājas nekustamo īpašumu reklāmas stendu projektēšanu un izgatavošanu. Līguma pielikums satur vizuālo attēlojumu /Nosaukums A/ bukletu stendam, pavadzīmes, preču pavadzīmes-rēķini, rēķini. *(lietas 3.pielikuma 46.-60.lpp)*

2006.gada 7.jūnija, 2006.gada 20.jūnija, 2006.gada 11.augusta, 2006.gada 4.septembra, 2007.gada 1.marta līgumi starp prasītāju un SIA „STUDIO PERSPECTIVE" par /Nosaukums A/ dzīvojamā kompleksa interjeru vizualizāciju izveidi, pieņemšanas-nodošanas akti un rēķini *(lietas 3.pielikuma 169.-191.lpp)*.

2006.gada 20.septembra uzņēmuma līgums starp prasītāju un SIA „Trendmark" par reklāmas izvietošanas un mediju servisa pakalpojumu sniegšanu kampaņai /Nosaukums A/, reklāmas kampaņu apstiprināšanas akti, rēķini *(lietas 3.pielikuma 193.-224.lpp)*.

2007.gada 11.jūnija un 18.jūlija vienošanās starp prasītāju un SIA „Metrum" par inženierģeodēzisko uzmērīšanu /adrese C/, nodošanas-pieņemšanas akti, priekšapmaksas rēķins, gala rēķins *(lietas 3.pielikuma 226.-2317.lpp)*.

2006.gada 21.novembra, 2007.gada 16.marta, 2007.gada 24.aprīļa, 2007.gada 31.augusta līgumi ar pielikumu starp prasītāju un arhitektu firmu SIA „KUBS" par arhitektūras pakalpojumu sniegšanu objektiem /adrese D/ un /adrese B/, darbu nodošanas - pieņemšanas akti un rēķini *(lietas 3.pielikuma 250.lpp - 4.pielikuma 45.lpp)*.

2006.gada 15.augusta līgums Nr.2006/T starp prasītāju un SIA „LPL" par zemes gabala /adrese B/ apbūves piedāvājuma izstrādi, nodošanas - pieņemšanas akts un rēķins *(lietas 4.pielikuma 47.-50.lpp)*.

[11.3] Atbildētāja apelācijas sūdzībā atsaukusies uz atzinumā secināto, ka attaisnojuma dokumenti par pakalpojumiem neapstiprina faktu, ka tajos minētie pakalpojumi faktiski tika sniegti. No atzinuma izriet iebildumi arī par darījumiem prasības apmierinātajā daļā ar AS „BMGS", SIA „Inženieru birojs „Būve Un Forma'", SIA „ REMORA", SIA „Rīgas dizains".

2007.gada 6.jūnijā starp prasītāju un AS „BMGS" noslēgts līgums par izmēģinājuma pāļu iedzīšanas darbiem /adrese C/ *(lietas 1.pielikuma 99.-104.lpp)*.

2007.gada 22.februārī starp prasītāju un SIA „Inženieru birojs „Būve Un Forma'" noslēgts uzņēmuma līgums Nr.250-07-01 par tehniskā projekta būvkonstrukciju daļas izstrādi un autoruzraudzību /adrese C/ *(lietas 1.pielikuma 223.-232.lpp)*.

2006.gada 12.septembrī starp prasītāju un SIA „ REMORA" noslēgts līgums L/25/20005 par reklāmas izvietošanu Jūrmalā pie kontrolpunkta saistībā ar projektu /Nosaukums A/ *(lietas 3.pielikuma 138.-141.lpp)*.

2006.gada 19.septembrī starp prasītāju un SIA „Rīgas dizains" noslēgts līgums par reklāmas skices izstrādi reklāmas konstrukcijai un tās uzstādīšanu /adrese C/ *(lietas 3.pielikuma 150.-152.lpp)*.

Attiecībā uz visiem iepriekšminētajiem darījumiem, par kuru faktisko izpildi iebilst atbildētāja, no prasītājas iesniegtajiem attaisnojuma dokumentiem redzams, ka līgumi un rēķini izrakstīti laika posmā, kad prasītāja attīstīja būvniecības ieceri tai iznomātajos zemes gabalos, tāpat bankas konta izraksti satur ierakstus par saņemto pakalpojumu apmaksu. Tiesas kolēģija ņem vērā faktu, ka prasītājas vienīgā saimnieciskā darbība laika posmā no nomas līgumu noslēgšanas bijusi saistībā ar iznomāto zemesgabalu apbūvi, kam atbildētāja nav iesniegusi pretējus pierādījumus. Pie šādiem apstākļiem nav saskatāma loģiska saikne tam, lai prasītāja ilgstošā laika periodā slēgtu šķietamus darījumus ar visiem atbildētājas norādītajiem darījuma partneriem un veiktu naudas līdzekļu pārskaitījumus lielos apjomos uz izrakstīto rēķinu un līgumu pamata. Prasītājas pievienotais revidentu uzņēmuma SIA „Orients Audit & Finance" 2015.gada 10.gada ziņojums apliecina, ka tās darījumu pozīcijas uz kurām attiecas pievienotā vērtības nodokļa samaksa, prasītāja ir iekļāvusi ikmēneša pievienotās vērtības nodokļa deklarācijās *(lietas 3.sējuma 43.lpp)*.

Pie šādiem apstākļiem tiesa kolēģija atzīst, ka lietā nav nodibināti apstākļi un iesniegti pierādījumi, kas liecinātu par to, ka darījumi noslēgti tikai izskata pēc un tiesai nav pamats piemērot Civillikuma 1438.pantu.

[11.4] Ņemot vērā, ka ne apelācijas sūdzībā, ne /pers. A/ atzinumā nav sniegti iebildumi par darījumu fiktīvo raksturu ar SIA „Aniko", SIA „ ARCO REAL ESTATE", SIA „Baltic FCB", AS DNB Nord banka, SIA „Elko", SIA "FANTEH", SIA „Jūrmalas elektromontāža", AS „Latvenergo", SIA „NCC Konstrukcija", SIA „Ramiteh", Sabiedrības veselības aģentūra, SIA „Jūrmalas Siltums" , SIA „Ūdenslīnija", /pers. S/, t.i., ar pirmās instances tiesas spriedumu apmierinātajās izdevumu pozīcijās, tiesas kolēģija atbilstoši 432.panta piektajai daļai pievienojas pirmās instances tiesas secinājumam, ka ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem ir pierādīts šo izdevumu cēloniskais sakars ar iznomājamiem zemesgabaliem, ņemot vērā arī turpmāk

spriedumā izklāstītos motīvus attiecībā uz tiem darījumiem, kas saistīti ar reklāmas un mārketinga pasākumu veikšanu.

[12] Prasības daļā par zaudējumu piedziņu, kas radušies sakarā ar projekta reklāmas un mārketinga izdevumiem, tiesas kolēģija ņem vērā gan apelācijas sūdzībā izteiktos argumentus par pirmās instances tiesas spriedumu, gan pretapelācijas sūdzības argumentus prasības noraidītajā daļā, kā arī to, ka prasītāja apelācijas instances tiesā neuztur prasību daļā par 672,51 LVL, ko veido samaksātie pakalpojumi SIA „DDC Aģentūra" 96,36 LVL, SIA „IVN Grupa" 342 LVL, /pers. T/ 93,26 LVL, /pers. Z/ 23,64 LVL, /pers. V/ 20,28 LVL un SIA „Latvija Statoil" 96,97 LVL.

[12.1] Atbilstoši Reklāmas likuma (redakcijā, kas bija spēkā attiecīgo darījumu slēgšanas laikā) 1.pantam, reklāma ir ar saimniecisko vai profesionālo darbību saistīts jebkuras formas vai jebkura veida paziņojums vai pasākums, kura nolūks ir veicināt preču vai pakalpojumu (arī nekustamā īpašuma, tiesību un saistību) popularitāti vai pieprasījumu pēc tiem.

Tiesas kolēģija atzīst, ka prasītājai bija tiesības veikt pasākumus, lai veicinātu savas preces popularitāti un pieprasījumu pēc tās vēl projektu izstrādes un saskaņošanas stadijā. Turpmāk minēti tiesas argumenti, ka šāda rīcība pilnībā atbilst vispārpieņemtai nekustamo īpašumu tirgus praksei.

Pretēji pirmās instances tiesas secinājumiem un atbildētājas iebildumiem, tiesas kolēģija atzīst, ka prasībā norādītie reklāmas un mārketinga pakalpojumi ir cēloniskā sakarā ar prasītājai nodarītajiem zaudējumiem, tie ir saistīti ar tās saimniecisko darbību un lietā ir nodibināts, ka tie ir reāli sniegti, tādējādi arī atspēkojot atbildētājas iebildumus, kas pamatoti uz /pers. A/ atzinumu, par šo pakalpojumu reālas izpildes faktu.

Šādus savus secinājumus tiesas kolēģija pamato ar turpmāk vērtētajiem pierādījumiem – līgumiem, aktiem, pavadzīmēm, samaksas apliecinājumiem, fotogrāfijām, bukletiem, apliecinājumiem par interneta vidē izvietoto reklāmu, kā arī dažādās telpās un vietās izvietotu reklāmu. Arī ar biedrības „Nacionālā nekustamā īpašuma attīstītāju alianse" 2019.gada 8.aprīļa vēstulē sniegto informāciju, ka laika posmā no 2005.-2008.gadam šāda reklamēšana atbilst tirgus praksei *(lietas 6.sējuma 97.lpp)* un liecinieces /pers. B/ liecībām.

[12.2] Ar SIA "ARCO REAL ESTATE" prasītājai 2007.gada 6.jūnijā noslēgts līgums Nr.06.06.07./07 par pircēju piesaistīšanu. Par sniegtajiem starpniecības pakalpojumiem ir izrakstīti rēķini *(lietas 1.pielikuma 66.-77.lpp.)*.

SIA "ARMs projekti", saskaņā ar 2006.gada 25.oktobrī noslēgto līgumu Nr.99, apņēmusies izvietot prasītājas reklāmu specializētā nekustamo īpašumu katalogā. 2006.gada 15.novembra pieņemšanas nodošanas akts apliecina, ka reklāma katalogā tikusi ievietota. *(lietas 1.pielikuma 80.-90.lpp)*.

Prasītāja par piedalīšanos jauno projektu izstādē Jauno mājokļu dienas iemaksājusi dalības maksu SIA "Baltic FCB*" (lietas 1.pielikuma 92.lpp)*.

Ar SIA "Belkom" prasītāja 2007.gada 17.aprīlī noslēgusi sadarbības līgumu, saskaņā ar kuru par maksu Viesnīcas vestibilā, /adrese E/ laika periodā no 2007.gada 1.jūnija līdz 2007.gada 31.augustam piešķirta vieta prasītājas reklāmas stenda izvietošanai, un SIA "Belkom" apņēmusies veikt bukletu izvietošanu stendā *(lietas 1.pielikuma 94.-97.lpp)*.

Atbilstoši 2007.gada 29.jūnijā noslēgtajam līgumam Par reklāmas pakalpojumu sniegšanu SIA "BrandBox" nodrošinājusi reklāmas materiālu izstrādi un citus darbus. 2007.gada 12.jūlijā sastādīts pieņemšanas nodošanas akts, kurā puses vienojušās, ka darbs izpildīts kvalitatīvi un pretenziju nav *(lietas 1.pielikuma 111.-115.lpp)*.

Ar SIA "City24" 2007.gada 2.janvārī noslēgts līgums par informācijas izvietošanu Nr.137, saskaņā ar kuru prasītājai tiek nodrošināta iespēja interneta portālā www.city24.lv un https://makleris.city24.lv izvietot un publicēt sludinājumus par darbībām ar nekustamajiem īpašumiem un izvietot reklāmu *(lietas 1.pielikuma 129.- 144.lpp)*.

No 2007.gada 8.marta rēķina Nr.102 secināms, ka prasītāja veikusi dalības maksu par piedalīšanos DnB NORD Bankas izstādē "Jauno mājokļu dienas" 2007.gada 10.-11.martā tirdzniecības centā "Alfa" *(lietas 1.pielikuma 149.lpp)*.

2007.gada 16.aprīlī prasītāja noslēgusi reklāmas līgumu ar SIA " Dzintaru koncertzāle" par reklāmas izvietošanu koncertzāles teritorijā laika posmā no 2007.gada 25.maija līdz 10.septembrim. Saskaņā ar minēto līgumu SIA " Dzintaru koncertzāle" koncertzāles teritorijā izvieto reklāmas transparentu, reklāmas karogu, reklāmas stendus, izdala reklāmas bukletus *(lietas 1.pielikuma 151.-157.lpp)*.

Ar SIA "FANTEH" prasītāja 2006.gada 3.oktobrī noslēgusi Pakalpojumu līgumu, saskaņā ar kuru SIA "FANTEH" apņēmās veikt kvalitatīva reprezentācijas maketa izgatavošanu. Atbilstoši 2006.gada 22.novembra pieņemšanas nodošanas aktam darbs izpildīts atbilstoši līguma nosacījumiem *(lietas 1.pielikuma 190.-194.lpp)*.

Ar SIA "Hotel Jūrmala Spa" 2007.gada 17. aprīlī noslēgts Līgums par reklāmas bukletu izplatīšanu viesnīcā laika periodā no 2007.gada 1.jūnija līdz 2007.gada 31.augustam *(lietas 1.pielikuma 196.-199.lpp)*.

/pers. F/ prasītājai, atbilstoši 2007.gada 2.aprīļa Pakalpojumu Līgumam Nr.008, apņēmies izgatavot interjera dizaina reklāmu (3D datorvizualizācija, vizuālais stils) daudzdzīvokļu ēkas dzīvoklim Nr.A20, /adrese C/. Atbilstoši 2006.gada 31.jūlija Pakalpojumu līgumam /pers. F/ apņēmies izgatavot interjera dizaina projektu minētajam dzīvoklim (dzīvokļa plāni, sienu notinumi, krāsojuma varianti, apdares materiālu izvēle. Savukārt, atbilstoši 2007.gada 6.jūnija Pakalpojumu līgumam – izgatavot interjera dizaina projektu dzīvoklim Nr. A19. 2006.gada 19.septembra, 2007.gada 16.maija un 2007.gada 15.jūnija darba pieņemšanas nodošanas akti apliecina, ka darbi izpildīti atbilstoši līgumu prasībām *(lietas 1.pielikuma 201.-212.lpp)*.

Ar SIA "Izdevniecības nams FENSTER" 2006.gada 23.janvārī noslēgti Līgumi par reklāmas pakalpojumu sniegšanu Nr.056/07R un Nr.055/07R, saskaņā ar kuriem izdevējs apņēmies izvietot pasūtītāja reklāmu saskaņā ar izdevēja izgatavoto un ar pasūtītāju saskaņoto reklāmas oriģinālmaketu izdevēja izdodamajā preses izdevumā "NAMS 24" *(lietas 2.pielikuma 4.-14.lpp)*.

Atbilstoši 2006.gada 13.novembra līgumam Nr.LV 06 124 *JCDDecaux Latvija* un prasītāja vienojas, ka no 2007.gada 1.jūlija līdz 2007.gada 31.decembrim *JCDDecaux Latvija* sniedz reklāmas pakalpojumus atbilstoši līguma pielikumiem, izmantojot *JCDDecaux Latvija* vides reklāmas stendu tīklu *(lietas 2.pielikuma 16.-25.lpp)*.

2007.gada 29.jūnija pavadzīme ABP 352415 un 2007.gada 1.augusta pavadzīme ABP 352778 pierāda, ka SIA "Jelgavas Tipogrāfija" sniegusi prasītājai pakalpojumu brošūru izgatavošanā (*lietas 2.pielikuma 27.-28.lpp)*.

Starp SIA "Marketing House" un prasītāju 2006.gadā noslēgts Līgums par mārketinga pakalpojumu sniegšanu, saskaņā ar kuru SIA "Marketing House" pret atlīdzību apņemas veikt līgumā noteiktos darbus, saskaņā ar pasūtītāja dotiem un uzņēmēja akceptētajiem darba pasūtījumiem. Laika posmā no 2006.gada 8.maija līdz 2007.gada 5.oktobrim SIA "Marketing House" veikusi kopā 31 darba uzdevumu, savukārt nodošanas pieņemšanas akti apliecina, ka paredzētie darbi veikti pilnā apjomā un atbilstošā kvalitātē *(lietas 2.pielikuma 150.-250.lpp)*.

2007.gada 17.aprīlī noslēgts Līgums par reklāmas pakalpojumu sniegšanu ar SIA "Nelda". Saskaņā ar minēto līgumu SIA "Nelda" laika periodā no 2007.gada 1.jūnija līdz 2007.gada 31.augustam izvietojusi *"Baltic Beach Hotel"* pasūtītāja stendā viesnīcas reģistratūrā informatīvos reklāmas bukletus *(lietas 3.pielikums 27.-29.lpp)*.

Atbilstoši 2007.gada 1.februāra Līgumam Nr.2007/12 SIA "POLA Impex" izprojektējusi prasītājai nekustamo īpašumu projektu reklāmas stendam, atbilstoši 2007.gada 10.maija Līgumam Nr.2000/40 izgatavojusi reklāmas stendu saskaņā ar apstiprināto projektu un tāmi. 2007.gada 6.februāra un 2007.gada 31.maija akti par darbu pieņemšanu nodošanu apliecina, ka darbi ir izpildīti un pilnībā nodoti *(lietas 3.pielikuma 46.-60.lpp)*.

Starp prasītāju un SIA "REMORA" 2006.gada 12.septembrī noslēgts Līgums L/25/2005 par reklāmas izvietošanu Jūrmalā pie kontrolpunkta iebraucot no Rīgas laika posmā no 2006.gada 25.septembra līdz 2007.gada 24.februārim un noteikta maksa par reklāmas vietas nomu *(lietas 3.pielikuma 138.-148.lpp)*.

2006.gada 19.septembrī noslēgts līgums ar SIA "Rīgas dizains", saskaņā ar kuru SIA "Rīgas dizains" apņēmusies izstrādāt reklāmas skici reklāmas konstrukcijai, izgatavot metāla reklāmas konstrukciju un uzstādīt to. 2006.gada 1.novembra darbu pieņemšanas nodošanas akts pierāda, ka izpildītājs līgumā paredzētos darbus ir veicis un pasūtītājam pretenziju nav *(lietas 3.pielikuma 150.-159.lpp)*.

2006.gada 20.decembra un 2006.gada 29.decembra pieņemšanas nodošanas akti apliecina, ka SIA "SK Latvia" prasītājai veikusi reklāmas pakalpojumus *(lietas 3.pielikuma 163.-167.lpp)*.

2006.gada 7.jūnijā noslēgts līgums Nr.V06-2/6 ar SIA "STUDIO PERSPECTIVE", saskaņā ar kuru izpildītāja apņēmusies ar savu tehniku, ierīcēm, materiāliem un darbaspēku veikt "/Nosaukums A/" dzīvojamā kompleksa interjeru vizualizāciju izveidi. Atbilstoši 2006.gada 20.jūnija līgumam Nr. V06-8/6 SIA "STUDIO PERSPECTIVE" apņēmusies veikt dzīvojamā kompleksa eksterjera vizualizāciju izveidi, 2006.gada 11.augustā noslēgts līgums Nr.V08-4/6 par dzīvojamā kompleksa vizualizāciju mājas lapai un insolāciju shēmas izveidi, 2006.gada 4.septembrī noslēgts līgums Nr.V09-1/6 par dzīvojamā kompleksa lielformāta vizualizācijas izveidi. 2007.gada 1.martā starp prasītāju un SIA "STUDIO PERSPECTIVE" noslēgts Sadarbības līgums Nr.SL13/MT07, atbilstoši kuram izpildītājs apņēmies izstrādāt objektu trīsdimensiālās vizualizācijas materiālus prasītājas projektētajiem objektiem. Darba pieņemšanas un nodošanas akti apliecina, ka darbi izpildīti un atbilst līgumu prasībām *(lietas 3.pielikuma 169.-191.lpp)*.

2006.gada 20.septembrī noslēgts uzņēmuma līgums ar SIA "Trendmark" (Universal McCann), saskaņā ar kuru SIA "Trendmark" sniedzis prasītājai reklāmas izvietošanas un mediju servisa pakalpojumus *(lietas 3.pielikuma 193.-224.lpp)*.

[12.3] Ar 2006.gada 3.aprīļa darba līgumu Nr.2/2006 un rīkojumu pierādīts, ka /pers. B/ no 2006.gada 3.aprīļa pieņemta darbā par „Manutent Latvija" SIA mārketinga speciālisti *(lietas 3.sējuma 57.-60.lpp)*.

Tiesas kolēģija ņem vērā, ka lieciniece /pers. B/, kura tiesas sēdē apliecināja, ka pieņemta darbā un strādājusi laika posmā no 2006.-2007.gadam „Manutent Latvia" SIA un viņas kompetencē bija tieši mārketings un pārdošana.

Lieciniece liecināja, ka viņa tika uzaicināta strādāt tieši ar projektu, kuru attīstīja „Manutent Latvia" SIA meitas uzņēmums SIA „Beteks NK" šī projekta dzīvokļu un komerctelpu pārdošanai, paskaidrojot, ka nosaukumu /Nosaukums A/ projektam izdomājusi viņa sadarbībā ar SIA „Marketing house".

Lieciniece, atbildot uz jautājumiem, paskaidroja, ka „Manutent Latvia" SIA pārsvarā tādiem pakalpojumiem kā grāmatvedība, juridiskie pakalpojumi, arhitektu u.c. pakalpojumi izmantoja ārpakalpojumu, kā arī, ka vairāki tās darbinieki tika nodarbināti SIA „Beteks NK" projekta realizācijā kā, piemēram, /pers. T/, /pers. K/, /pers. V/.

Turklāt, tiesas kolēģija ņem vērā lieciniece liecināto, ka SIA „Beteks NK" šis bija vienīgais projekts, jo tāda ir nekustamo īpašumu attīstītāju prakse – katram nekustamā īpašuma projektam tiek nodibināta atsevišķa sabiedrība ar ierobežotu atbildību. Lieciniece liecināja, ka konkrētā projekta ietvaros bija paredzēts būvēt pavisam uz četriem zemesgabaliem trīs dzīvojamās ēkas un vienu komerccentru Jūrmalā. Tāpat liecināja, ka „Manutent Latvia" SIA strīdus laika posmā bija vēl viens projekts projektēšanas stadijā – /nosaukums B/, /adrese F/, bet ar to strādājuši citi darbinieki.

Reklāmas aktivitātes sākuši veikt, kad vēl nekas nebija uzbūvēts, jo tāda ir prakse nekustamo īpašumu attīstīšanas jomā, tādējādi palielinot uzņēmuma naudas plūsmu, rodas papildus finansējums projekta realizācijai. Arī lai saņemtu finansējumu no bankām, tiek prasīts, lai būtu iepriekšējas rezervācijas.

Par konkrētā produkta mērķauditoriju pārsvarā tikušas uzskatītas ārvalstu personas, kuras informāciju saņēma pārsvarā trīs Jūrmalas viesnīcās - „Baltic Beach Hotel", „Hotel Jurmala" un „Lielupe Hotel", kur vasaras sezonā tika izvietoti bukleti. Tika izveidota mājaslapa trīs valodās interneta vietnē www.jaunajurmala.lv, kurā bija ļoti moderna dzīvokļu vizualizācija, nodrošinot iespēju apskatīt katru atsevišķu dzīvokli.

Tāpat lieciniece vispusīgi liecināja par reklāmas stendu izmantošanu, minot, ka viens liels vides reklāmas stends ar plakātu bija novietots pie paša būvējamā objekta, trīs reklāmas stendi un karogi tika izvietoti Dzintaru koncertzālē, Jūrmalā, kā arī īpaši koncertzāles apmeklētājiem tika izgatavoti bukleti, kuros bez projekta /Nosaukums A/ reklāmas bija ietverts arī koncertzāles attiecīgā mēneša repertuārs, tādējādi nodrošinot, ka cilvēki bukletu paņems līdzi nevis atstās to koncertzālē.

Uz šosejas Rīga-Jūrmala un pie iebraukšanas Jūrmalā tika izvietoti lielie plakāti. Šeit stendi jau atradās, bija jāizgatavo tikai plakāti.

Reklāmas bija arī AirBaltic žurnālā, izdevumā „City24" vai „Nams24" (precīzu nosaukumu lieciniece neatceras), kas ir katalogs, kurā reklamēja jaunos projektus, mājaslapā www.jaunie projekti.lv.

Prasītāja piedalījusies vairākās izstādēs, kā, piemēram, DNB Banka rīkotajā izstādē, nekustamo īpašumu izstādē Skonto stadionā, personīgi pati lieciniece bija aizbraukusi uz Sanktpēterburgu un Maskavu, Krievijas Federācijā, kur izstādē tikās ar nekustamo īpašumu aģentiem, taču sadarbība nenotika, jo Krievijas puse vēlējās pārāk lielu komisijas maksu - 7-10% komisiju, kam iepretim Latvijā tika prasīta 2-4% liela komisija.

Lieciniece atcerējās, ka pakalpojumi tika pirkti no tādiem uzņēmumiem kā „Brandbox", „Marketing House", citus uzņēmumus vairs neatceras, jo pagājis ļoti ilgs laiks.

To, ka reklāmas un mārketinga pasākumi bija pamatoti un veiksmīgi, liecinieces ieskatā pierāda fakts, ka tika veiktas apmēram 20 dzīvokļu rezervācijas ar pirmo iemaksu kopā ap 450 000 LVL apmērā.

Par iemesliem, kādēļ tika lauzti līgumi, lieciniece nevarēja liecināt, jo līgumu slēgšana un laušana nebija viņas kompetencē.

Attiecībā uz tiesas sēdē lieciniecei uzrādītajiem lietas materiālos esošajiem rakstveida un vizuālajiem pierādījumiem *(lietas 3.sējuma 152., 153., 156., 157., 193.-198.lapas – City24, Dzintaru Koncertzāle, izdevums „Mana banka", Nams24, Riga Now)*, lieciniece apliecināja, ka tas ir viņas veiktā darba rezultāts, turklāt, jo no tiem redzams, ka reklamēts tiek projekts /Nosaukums A/.

Uz atbildētāja jautājumu, kādēļ tiek reklamēts „Manutent" nevis SIA „Beteks NK" un konkrēti, par bukleta pēdējā lapā ievietoto *(lietas 7.sējuma 102.lpp)* SIA „Manutent Latvija" projekta /Nosaukums B/, /adrese F/ reklāmu, lieciniece liecināja, ka tādējādi tika radīta uzticamība projektam, jo tiek parādīts, ka šo projektu attīsta atpazīstams uzņēmums, ar pieredzi un labu reputāciju, jo „Beteks" ir „nekas", to neviens neatpazīst.

[12.4] Atbilstoši Civilprocesa likuma 97.panta pirmajai daļai, tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Novērtējot liecinieces /pers. B/ liecības, kas attiecas uz reklāmas un mārketinga izdevumu pozīcijām, kopsakarā ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem, tiesas kolēģija atzīst atbildētājas iebildumus par nepamatotiem, jo liecinieces liecības pilnībā apstiprina lietas materiālos esošo bukletu, stendu izgatavošanu, dažādos izdevumos izvietoto reklāmu, kā arī ar noslēgtos dzīvokļu iegādes priekšlīgumus, par kuru izbeigšanu izmaksātās summas gan neveido prasības summu.

Kā norādīts Nacionālās nekustamo īpašumu attīstītāju alianses 2019.gada 8.aprīļa vēstulē, tad strīdus laika posmā, gan patlaban normāla tirgus prakse ietvēra arī reklāmas un mārketinga pasākumu veikšanu, priekšlīgumu slēgšanu par dzīvokļu pārdošanu paralēli būvprojektēšanas un būvniecības procesam *(lietas 6.sējuma 97.lpp)*.

No lietas materiāliem redzams, ka 2008.gada 24.aprīlī starp prasītāju un /pers. P/ noslēgta vienošanās par dzīvokļa A37 pirkuma priekšlīguma izbeigšanu (*lietas 3.sējuma 164.lpp)*, ņemot vērā to, ka 2007.gada 29.oktobrī noslēgts dzīvokļa A37 priekšlīgums.

2008.gada 10.martā noslēgta vienošanās par savstarpējiem norēķiniem ar /pers. R/ *(lietas 3.sējuma 165.lpp)*, ņemot vērā to, ka 2006.gada

28.decembrī noslēgts dzīvokļa A16 pirkuma priekšlīgums.

2008.gada 22.jūlija noslēgta vienošanās par dzīvokļa A27 pirkuma priekšlīguma izbeigšanu ar /pers. C/ *(lietas 3.sējuma 166.lpp)*, ņemot vērā to, ka 2007.gada 22.augustā noslēgts dzīvokļa A27 priekšlīgums.

2007.gada augustā noslēgta vienošanās par dzīvokļa C16 pirkuma priekšlīguma izbeigšanu ar „Baltic Metal Grup" OU *(lietas 3.sējuma 167.lpp)*, ņemot vērā to, ka 2006.gada 9.novembrī noslēgts dzīvokļa C16 priekšlīgums.

2007.gada 13.novembrī noslēgta vienošanās par dzīvokļa B16 pirkuma priekšlīguma izbeigšanu ar /pers. U/ *(lietas 4.pielikuma 97.lpp)*, ņemot vērā to, ka 2007.gada 3.janvārī noslēgts dzīvokļa B16 priekšlīgums.

Tiesas kolēģija ņem vērā prasītājas paskaidrojumus, ka ar noslēgtajiem priekšlīgumiem un to rezultātā iegūto summu prasītāja pierāda apgalvojumu, ka reklāmas un mārketinga pakalpojumi ir saņemti, tie ir realizēti, kā arī, ka reklāmas un mārketinga vajadzībām iztērētie līdzekļi ir bijuši pamatoti un samērīgi.

Tiesas kolēģija par pamatotiem atzīst prasītājas argumentus, ka ņemot vērā nomas līgumos paredzēto investīciju apmēru 28 000 000 LVL jeb 39 840 410,70 EUR prasības summa daļā par reklāmas un mārketinga izdevumiem veido vien 0,49% no investīciju apmēra.

[12.5] Attiecībā uz atbildētājas iebildumiem, par to, ka drukātajos materiālos, un konkrēti, liecinieces /pers. B/ liecību vizualizācijai izmantotajā bukletā 2007.gada vasaras sezonai *(lietas 7.sējuma 102.lpp)* paralēli projektam /Nosaukums A/ tiek reklamēts „Manutent Latvia" SIA projekts /adrese F/, tiesas kolēģija norāda, ka strīds lietā nav par to, ka bukleta priekšpēdējā lapā ievietota „Manutent Latvija" SIA projekta /adrese F/ fotogrāfija. Taču šis apstāklis nedod pamatu secinājumam, ka reklamēts tiek cits projekts, jo, ņemot vērā liecinieces /pers. B/ liecības, iepretim SIA "Beteks NK" tieši zīmols "Manutent" bija ar pieredzi un plašu atpazīstamību Baltijas valstīs un Krievijas Federācijas daļā, līdz ar to faktu, ka bukletā ir ievietota informācija, kas attiecas uz plaši pazīstama un uzticību nekustamā īpašuma tirgū iemantojuša mātes uzņēmuma vārda izmantošanu topoša projekta reklāmai, tiesas kolēģija uzskata par loģisku un pamatotu. Turklāt strīds lietā nepastāv, ka viss buklets, sākot no tā titullapas, satur informāciju par projektu "/Nosaukums A/". Turklāt, tiesas kolēģija ņem vērā, ka bukletā ir arī Dzintaru koncertzāle un DNB Nord Bankas reklāma, pret ko atbildētāja neiebilda.

Tā kā bukletā esošā informācija ir svešvalodā, lietā tas tiek vērtēts kā fakts, ka prasītājas noslēgto līgumu rezultātā ir izgatavota attiecīgā prece, līdz ar ko kopsakarībā ar liecinieces liecībām tiek atzīti par nepamatotiem atbildētājas iebildumi par zaudējumu neesamību sakarā ar reklāmu. Šie tiesas argumenti attiecināmi arī uz reklāmas izdevumiem, kas tika pievienoti prasītājas pretapelācijas sūdzībai *(lietas 3.sējuma 152., 153., 156., 157., 193.-198.lapas – City24, Dzintaru Koncertzāle, izdevums „Mana banka", Nams24, Riga Now)*.

Tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētāja nav pierādījusi pretējo prasītājas apgalvojumiem, ka šāda veida reklāmas un mārketinga pasākumi atbilst tirgus praksei un ka prasītājas izlietoto līdzekļu procentuālais apmērs, izvēlētais reklāmas veids un priekšlīgumu slēgšana atbilst normālai tirgus praksei un nav pretrunā normatīvo aktu regulējumam.

[13] Prasītāja lūgusi piedzīt no atbildētājas zaudējumus, ko veido 1) ar aizņēmumiem no „Manutent Latvia" SIA finansētie pakalpojumi ar SIA „Marketing House", SIA „Elko", SIA „STUDIO PERSPECTIVE", /pers. F/, SIA „Intra-MTD", IK „Ekserģija", 2) „Manutent Latvia" SIA izrakstītie, bet prasītājas neapmaksātie rēķini saskaņā ar vadības pakalpojuma līgumu, 3) uzkrātie procenti par prasītājas neatmaksātajām parādsaistībām pret „Manutent Latvia" SIA, kopā 337 651,20 LVL *(2.pielikuma 55.-56.lpp)*. Ar pirmās instances tiesas spriedumu prasība noraidīta 2. pozīcijā par rēķiniem saistībā ar „Manutent Latvia" SIA vadības un pakalpojumu līgumu.

Atbildētāja iebildusi, ka lietā iesniegtie „Manutent Latvia" SIA noslēgtie līgumi ar SIA „BaltHaus", „AI Group" CoLtd, „Torgovij Peterburg", „Norton" , „Otikon-Ekspo", „Metrokom" un „Latexpo" LLC nav saistīti un attiecināmi uz prasītājas saimniecisko darbību un prasītājam iznomātajiem zemesgabaliem. Bet par šiem darījumiem strīds apelācijas instances tiesā vairs nepastāv, jo prasītāja prasību šajā daļā neuzturēja.

Atbildētāja arī norādījusi, ka starp prasītāju un „Manutent Latvia" SIA noslēgtie aizdevuma līgumi nav saistīti ar noslēgtajiem zemes nomas līgumiem un aizdevuma līguma darījumos saskatāmas fiktīvu darījumu pazīmes. Kā arī iebildusi par „Manutent Latvia" SIA finansētajiem pakalpojumi ar SIA „Marketing House", SIA „Elko", SIA „STUDIO PERSPECTIVE", /pers. F/, SIA „Intra-MTD", IK „Ekserģija", norādot, ka aizdevumu līgumos iekļauti rēķini ar vēlākiem datumiem.

Prasītāja pārsūdzējusi spriedumu prasības noraidītajā daļā par zaudējumiem, ko veido „Manutent Latvia" SIA izrakstītie, bet prasītājas neapmaksātie rēķini saskaņā ar vadības pakalpojuma līgumu.

[13.1] Prasītāja dibināta 2005.gadā un 2005., 2006 un 2007.gadā veikusi saimniecisko darbību saistībā ar nomā nodoto zemesgabalu attīstību un apbūvi. Kā norādīts 2005.gada uzņēmuma vadības ziņojumā, uzņēmums veic darbības ar nekustamo īpašumu, noslēgti ilgtermiņa zemes nomas līgumi ar Jūrmalas pilsētas domi, paredzēta daudzfunkcionāla celtniecība uz nomā saņemtajiem zemes gabaliem, pēc tam uzbūvēto objektu apsaimniekošana. Pabeigts detālplānojums un skiču projekti, pasūtīts tehniskais projekts *(5A pielikuma 5.-6.lpp)*. 2006.gada pārskatā atzīmēts, ka SIA „Beteks NK" pilnībā pārgājis tā mātes uzņēmuma „Manutent Latvia" SIA 100 % īpašumā. Noslēgti līgumi par daudzdzīvokļu dzīvojamā kompleksa un pazemes autostāvvietu būvprojekta /adrese C/ izstrādi, sākts darbs pie daudzdzīvokļu nama skiču projekta zemes gabalam /adrese D/, piesaistīti apakšuzņēmēji /Nosaukums A/ /adrese C/ koncepcijas izstrādei *(5A pielikuma 36.lpp)*. 2006.gada pārskatā uzskaitīti ieguldījumi nekustamo īpašumu projektos /adrese C/, /adrese A/, /adrese D/, /adrese B/*(5A.pielikums 46.lpp)*, kas atbilst nomā saņemtajiem zemesgabaliem.

[13.2] Starp prasītāju kā aizņēmēju un „Manutent Latvia" SIA kā aizdevēju 2006.gada 10.maijā, 1.jūnijā, 1.augustā un 1.septembrī noslēgti vairāki aizdevuma līgumi, piešķirot prasītājai aizdevumu, apmaksājot aizņēmēja rēķinus no līgumos uzskaitītajiem pakalpojumu sniedzējiem *(2.pielikuma 58.-76.lpp)*. Prasītāja paskaidroja, ka tādējādi ārpakalpojumu sniedzēji izrakstīja prasītājai rēķinus, kuru apmaksu prasītājas vietā veica „Manutent Latvia" SIA uz noslēgtā aizdevuma līguma pamata.

2007.gada 2.janvārī starp prasītāju un „Manutent Latvia" SIA noslēgts aizdevuma līgums par aizdevuma piešķiršanu prasītājas komercdarbības nodrošināšanai *(lietas 3.sējuma 29.-33.lpp)*.

2006.gada 1.aprīlī starp prasītāju un „Manutent Latvia" SIA noslēgts vadības un pakalpojumu līgums *(5A.pielikuma 150.-153.lpp)*. Kā paskaidrojusi prasītāja, uz noslēgtā līguma pamata ārpakalpojumu sniedzēji sniedza pakalpojumus prasītājai, bet rēķinus izrakstīja „Manutent Latvia" SIA.

[13.3] Tiesas kolēģija, pretēji atbildētājas iebildumiem, uzskata, ka nav atzīstama par prettiesisku rīcību darījumu slēgšana saistīto uzņēmumu starpā, tādēļ, lai noraidītu prasību daļā par prasītājas darījumiem un saistībām ar „Manutent Latvia" SIA, ir jāvērtē pašu šo darījumu tiesiskums.

Lietā pušu starpā nepastāv strīds par to, ka prasītāja un „Manutent Latvia" SIA ir saistīti uzņēmumi atbilstoši attiecīgo darījumu veikšanas brīdī spēkā esošā likuma „Par uzņēmumu ienākumu nodokli" pirmā panta 3.punktam. Savukārt, atbilstoši minētā likuma 12.pantam, visi darījumi šo divu personu starpā ir veicami tirgus cenās, pretējā gadījumā nodokļu administrācijas kompetencē ir veikt apliekamā ienākuma korekcijas, nosakot tirgus cenas, atbilstoši Ministru kabineta 2000.gada 19.septembra noteikumos Nr.319 „Likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli" piemērošanas noteikumi" un noteikumos Nr.556 „Likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli" normu piemērošanas noteikumi" paredzētajai kārtībai.

Lietā ir iesniegti šos darījumus attaisnojoši dokumenti, kā arī strīds par to, ka prasītāja ir iesniegusi Valsts ieņēmumu dienestā attiecīgos gada pārskatus nav. Savukārt, atbildētāja nav pierādījusi pretējo, līdz ar to secināms, ka atbildētājas iebildumi par attiecīgo darījumu fiktīvo dabu vai neatbilstību normatīvo aktu prasībām ir nepamatoti.

[13.3.1] Pirmās instances tiesas spriedumu noraidītajā daļā par vadības pakalpojumu sniegšanu 178 646,51 LVL apmērā, prasītāja pārsūdzējusi daļēji – 41 300 LVL apmērā.

Prasības pamatošanai šajā daļā prasītāja iesniegusi 2006.gada 1.aprīļa Vadības un pakalpojumu līgumu, kas noslēgts ar "Manutent Latvia" SIA, kā arī uz šī līguma pamata izrakstītos rēķinus. Tā kā apelācijas instances tiesā šī zaudējumu pozīcija tiek uzturēta daļēji, tad atbilstoši prasītājas pretapelācijas sūdzībai un sniegtajiem paskaidrojumiem, strīds lietā ir par "Manutent Latvia" SIA 2006.gada 14.jūlija rēķinu 2/2006, 2006.gada 14.oktobra rēķinu 7/2006, 2007.gada 14.janvāra rēķinu 2/2007, 2007.gada 4.aprīļa rēķinu 6/2007, 2007.gada 13.jūlija rēķinu 10/2007, 2007.gada 14.oktobra rēķinu 13/2007 un 2008.gada 14.janvāra rēķinu 2/2008 *(lietas 5A pielikuma 150.-153., 154, 156.,157.,158.lpp.)*.

Tiesas kolēģija nepiekrīt pirmās instances tiesas secinājumam, ka šie izdevumi nav pierādīti, jo līgums ir noslēgts starp saistītajām personām nevis neatkarīgiem pakalpojumu sniedzējiem. Kā arī, ka prasītāja nav iesniegusi pierādījumus par šiem sniegtajiem pakalpojumiem, to apjomu, atbilstību tirgus cenām un saistību ar iznomātajiem zemesgabaliem, turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

[13.3.2] Pretēji pirmās instances tiesas secinājumam, tiesas kolēģija ņem vērā, ka lietā ir nodibināts, ka prasītāja vienīgā saimnieciskā darbība bija tieši saistībā ar strīdus zemes nomas līgumiem, realizējot projektu "/Nosaukums A/", tāpat lietā nodibināts, ka prasītāja savas darbības nodrošināšanai izmantoja ārpakļpojumus, prasītājai pašai nebija neviena algota darbinieka.

Visos rēķinos sniegtā vadības pakalpojuma summa ar PVN par attiecīgo ceturksni veido 5900 LVL. Lietā nav pierādīts pretējais prasītājas apgalvojumam, ka visi minētie rēķini ir no prasītājas puses atzīti, iegrāmatoti, ko pierāda attiecīgo gadu pārskati un zvērinātu revidentu sabiedrības SIA "Orients Audit & Finance" atzinumā konstatētais, kā arī lietā nodibinātās prasītājas darbības strīdus projekta realizēšanā.

Lietā strīds nepastāv par faktu, ka prasītāja un "Manutent Latvia" SIA ir saistītie uzņēmumi, taču pirmās instances tiesas spriedums nesatur argumentus, kādēļ darījums starp saistītajām personām nepierāda samaksas izdarīšanu par sniegto pakalpojumu. Spriedumā nav argumenti, kādēļ pirmās instances tiesa nav piešķīrusi ticamību prasītājas iesniegtajiem līgumam un rēķiniem saistībā ar attiecīgo gadu pārskatiem un SIA "Orients Audit & Finance" atzinumā konstatēto.

Fakts, ka darījums noslēgts saistīto personu starpā nevar kalpot par pamatu prasības noraidīšanai, jo normatīvie akti neaizliedz slēgt darījumus saistīto personu starpā, bet nosaka papildus noteikumus, kuri jāievēro, slēdzot šādus darījumus.

Ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem kopsakarībā ar liecinieces /pers. B/ liecībām ir apstiprinājies prasītājas arguments, ka "Manutent Latvia" SIA vadības pakalpojumu līguma ietvaros ir nodrošinājusi prasītājas ikdienas darbību un nepieciešamos resursus – gan ar materiāli – tehniskās bāzes nodrošināšanu saistītus, telpām, aprīkojumu, gan uzdodot "Manutent Latvia" SIA darbiniekiem veikt pienākumus prasītājas projekta realizācijā, gan nodrošinot atsevišķus ārpakalpojumus, reprezentācijas izdevumus.

Līdz ar to prasība daļā par vadības pakalpojumu apmaksu 41 300 LVL apmērā ir pamatota.

[13.4] Saskaņā ar 2007.gada 2.janvāra aizdevuma līguma 3.1.punktu, prasītāja un „Manutent Latvia" SIA vienojās, ka par aizdevuma lietošanu tiek noteikti lietošanas procenti 5% gadā. Prasītāja lūgusi piedzīt uzkrātos procentus 99 293,65 LVL par laika periodu no 2007.gada 1.janvāra līdz 2008.gada 30.septembrim.

Tiesas kolēģija, pamatojoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem, pievienojas pirmās instances spriedumam par prasības apmierināšanu daļā par procentu saistībām par „Manutent Latvia" SIA aizdevumiem prasītājai *(skat.1.instances tiesas sprieduma 34.pnkt.)*. Turklāt, apelācijas instances tiesā atbildētāja nav iesniegusi pierādījumus, ka attiecīgajā laika posmā procentu tirgus likmes bija zemākas par 2007.gada 2.janvāra aizdevuma līgumā noteiktajiem 5%. Līdz ar to atbildētājas iebildumi atzīstami par nepamatotiem.

[13.5] Attiecībā uz zaudējumu pozīciju, ko veido ar aizņēmumiem no „Manutent Latvia" SIA finansētie pakalpojumi ar SIA „Marketing House", SIA „Elko", SIA „STUDIO PERSPECTIVE", /pers. F/, SIA „Intra-MTD", IK „Ekserģija" prasītāja paskaidroja, ka tie ir izdevumi, kuri sniegti prasītājai, bet kurus apmaksājis prasītājas mātes uzņēmums „Manutent Latvia" SIA. No lietā pievienotajiem attaisnojuma dokumentiem redzams, ka rēķini ir izrakstīti prasītājam. SIA „Marketing House", SIA „STUDIO PERSPECTIVE", IK „Ekserģija" rēķini izrakstīti uz noslēgto līguma pamata ar prasītāju, savukārt SIA „Elko", /pers. F/, SIA „Intra MTD" rēķinos norādīts objekts /adrese C/ *(2.pielikuma 78.-96.lpp)*. Ņemot vērā, ka „Manutent Latvia" SIA un prasītāja bija saistīti uzņēmumi, kuru kopīgais mērķis tika virzīts uz projekta /Nosaukums A/ attīstību, kā arī to, ka „Manutent Latvia" SIA izsniedza aizdevumu prasītājai ar mērķi finansēt būvniecības procesa laikā radušos izdevumus, būtu pamats minēto zaudējumu piedziņai, taču, turpmāk minēto argumentu dēļ, prasība daļā par zaudējumu 27851,04 LVL jeb 39 628,46 EUR piedziņu par rēķiniem, kuru izrakstīšanas datumi ir vēlāki par noslēgtā aizdevuma līguma datumu, ir noraidāma.

Lietas izskatīšanas gaitā prasītāja nav pamatojusi šādu līgumu slēgšanu, līdz ar to prasība daļā par zaudējumu piedziņu attiecībā uz rēķiniem, kuri iekļauti aizdevumu līgumos vēl pirms to izrakstīšanas, ir noraidāma. Vienlaikus tiesas kolēģija norāda, prasības noraidīšana daļā par 39 628,46 EUR neietekmē tiesas kolēģijas izdarītos secinājumus, ka šie izdevumi faktiski prasītājai ir bijuši un izrakstītajos rēķinos minētie pakalpojumi ir saņemti, taču nav gūts pamats šīs summas piedziņai, kā uz "Manutent Latvia" SIA izsniegto aizdevumu pamata *(2.pielikuma 58-96.lpp.)*.

Ar 10.05.2006. Aizdevuma līgumu Nr.B-2 2006.gada 10.maijā izsniegts aizdevums IK Eskerģija 25.04.2006. rēķina Nr.8 31860 LVL; SIA "Marketing House" 11.05.2006 rēķina Nr.060507 par 2619,60 LVL apmaksai. Līdz ar to prasība nav pamatota daļā par aizdevumu 2619,60 LVL, jo atbildētājas iebildumi attiecībā uz IK Eskerģija 25.04.2006. rēķinu Nr.8 nav pamatoti, jo šis rēķins izrakstīts pirms Aizdevuma līguma B-2 noslēgšanas.

Ar 01.06.2006. Aizdevuma līgumu Nr.B-3 2006.gada 1.jūnijā izsniegts aizdevums SIA " STUDIO PERSPECTIVE" 07.06.2006. rēķina Nr.V-112 par 1038,40 LVL un 20.06.2006. rēķina Nr.V-114 par 1341,66 LVL, SIA "Marketing House" 09.06.2006 rēķina Nr.060606 par 6925,72 LVL apmaksai. Līdz ar to prasība nav pamatota daļā par aizdevumu 9305,78 LVL.

Ar 01.08.2006. Aizdevuma līgumu Nr.B-5 2006.gada 1.augustā izsniegts aizdevums SIA "Intra-MTD" 02.08.2006. rēķina Nr.02/08-02 par 354 LVL, SIA "Marketing House" 09.08.2006 rēķina Nr.060803 par 1510,55 LVL apmaksai, SIA "Marketing House" 18.08.2006 rēķina Nr.060807 par 2619,60 LVL apmaksai, SIA "Marketing House" 30.08.2006 rēķina Nr.060814 par 1205,08 LVL apmaksai, SIA "Marketing House" 04.09.2006 rēķina Nr.060902 par 2070,90 LVL apmaksai, SIA "Marketing House" 11.09.2006 rēķina Nr.060903 par 1775,49 LVL apmaksai, SIA "STUDIO PERSPECTIVE" 22.08.2006. rēķina Nr.V-140 par 188,80 LVL apmaksai, SIA "STUDIO PERSPECTIVE" 21.08.2006. rēķina Nr.V-139 par 1341,660 LVL apmaksai. Līdz ar to prasība nav pamatota daļā par aizdevumu 11066,08 LVL.

Ar 01.09.2006. Aizdevuma līgumu Nr.B-6 2006.gada 1.augustā izsniegts aizdevums SIA "Marketing House" 25.09.2006 rēķina Nr.060913 par 300,90 LVL apmaksai, SIA "Marketing House" 25.09.2006 rēķina Nr.060912 par 84,08 LVL apmaksai, SIA "STUDIO PERSPECTIVE" 22.09.2006. rēķina Nr.V-148 par 141,60 LVL apmaksai, SIA "ELKO" 20.09.2006. rēķina Nr.667 par 3237 LVL apmaksai, /pers. F/ 19.09.2006. rēķina Nr.3 par 1096 LVL apmaksai. Līdz ar to prasība nav pamatota daļā par aizdevumu 4859,58 LVL.

[14] Tiesas kolēģija par nepamatotu atzīst arī pirmās instances tiesas secinājumu, ka prasība daļā par zaudējumu pozīciju, ko veido izdevumi sakarā ar SIA "MRI Revision" sniegto pakalpojumu apmaksu 9 490,18 LVL, ir noraidāma tā iemesla dēļ, ka šī summa nav pierādīta *(skat. 1.instances tiesas Sprieduma 39.pnkt.)*.

Pretēji pirmās instances tiesas secinājumam par pierādījumu neesamību, lietā atrodas 2005.gada 26.septembra prasītājas un SIA "MRI Revision" starpā noslēgtais līgums par grāmatvedības pakalpojumiem, no kura redzams, ka līguma priekšmets ir grāmatvedības pakalpojumu sniegšana, precizējot

to apjomu, savukārt no SIA "MRI Revision" izrakstītajiem rēķiniem konstatējams sniegtā pakalpojuma veids, apjoms un cena *(lietas 3.pielikuma 68.-95.lpp).*

Lietā strīds nepastāv par to, ka prasītājas grāmatvedība ir tikusi kārtota. Par minēto liecina gan lietā iesniegtie prasītājas gada pārskati, gan veiktie maksājumi, kā arī šajā spriedumā konstatētais fakts par noslēgtajiem darījumiem un paveikto darbu apjomu projekta "/Nosaukums A/" realizācijas procesā.

Kā jau norādīts iepriekš, tad prasītājas vienīgā saimnieciskā darbība bija saistībā ar iznomāto zemesgabalu apbūvi. Ar liecinieces /pers. B/ liecībām apstiprinās prasītājas apgalvojums, ka prasītājas saimnieciskās darbības uzturēšanai netika pieņemti darbā darbinieki uz darba līguma pamata, bet gan slēgti pakalpojumu līgumi ar attiecīgā pakalpojuma sniedzēju, tanī skaitā grāmatvedības vešanai.

Saskaņā ar likuma "Par grāmatvedību" (redakcijā, kas bija spēkā strīdus laika posmā) 2.panta pirmo daļu, uzņēmuma pienākums ir kārtot grāmatvedību. Grāmatvedībā uzskatāmi atspoguļojami visi uzņēmuma saimnieciskie darījumi, kā arī katrs fakts vai notikums, kas rada pārmaiņas uzņēmuma mantas stāvoklī (turpmāk — saimnieciskie darījumi). Grāmatvedību kārto tā, lai grāmatvedības jautājumos kvalificēta trešā persona varētu gūt patiesu un skaidru priekšstatu par uzņēmuma finansiālo stāvokli bilances datumā, tā darbības rezultātiem, naudas plūsmu noteiktā laikposmā, kā arī konstatēt katra saimnieciskā darījuma sākumu un izsekot tā norisei.

Līdz ar to tiesas kolēģija atzīst, ka kārtot grāmatvedību bija prasītājas pienākums, turklāt, šis pienākums prasītājai bija jāveic tieši saistībā ar strīdus zemes nomas līgumiem, realizējot projektu "/Nosaukums A/".

Tiesas kolēģija ņem vērā ar Augstākās tiesas Senāta 2018.gada 7.decembra spieduma lietā SKC-276 punktā 17.1 secināto, ka pirmās instances tiesas spriedumā nav motīvu, kādēļ pilnībā noraidīti prasījumi attiecībā reklāmas un grāmatvedības izdevumiem, kas galvenokārt ir tās izdevumi saistībā ar noslēgtajiem darījumiem nomas līgumu darbības laikā. Turklāt, Senāts uzsvēris, ka "Nav apstrīdams, ka grāmatvedības vešana atbilstoši noteiktajam normatīvajam regulējumam ir viens no nepieciešamajiem elementiem".

Lietas izskatīšanas gaitā atbildētāja nav iesniegusi pierādījumus, uz kura pamata prasība šajā daļā varētu tikt atzīta par nepamatotu.

[15] Prasītāja pārsūdzējusi pirmās instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru noraidīta prasība, jo šiem zaudējumiem nav konstatējams cēloniskais sakars ar iznomātajiem zemesgabaliem - par ZAB Bērziņš, Marga un Vīnkalns sniegtajiem pakalpojumiem 2489,80 LVL; /pers. K/ 602,57 LVL; /pers. D/ 780,09 LVL un SIA „Venta Didrihsona Arhitektūras Studija" 800 LVL.

Tiesas kolēģija nepiekrīt pirmās instances tiesas secinājumam, jo pretēji šādam pirmās instances tiesas secinājumam, lietā atrodas pierādījumi, no kuriem konstatējams cēloniskais sakars ar iznomātajiem zemesgabaliem.

[15.1] No lietas materiāliem redzams, ka ZAB Bērziņš, Marga un Vīnkalns saņemti un apmaksāti pakalpojumi saistībā ar nomātajām zemēm, kas apstiprinās ar ZAB Bērziņš, Marga un Vīnkalns izrakstītajiem rēķiniem *(lietas 4. pielikuma 102.-106.lpp., 2.sējuma 57.lpp., 3.sējuma 205.lpp.).*

Arī izdevumi saistībā ar norēķinu personas /pers. K/, kura, kā lietā nodibināts, bija "Mantent Latvia" SIA darbiniece (skat. liecinieces /pers. B/ liecību Sprieduma 12.2 punktā) atzīstami par saistītiem ar nomātajām zemēm, jo avansa norēķinos minēto summu izlietojuma mērķis pilnībā attiecināms uz nomātajām zemēm *(lietas 4. pielikuma 115.-177.lpp., 3.sējuma 160.-163.lpp.).*

/pers. D/ sniegusi juridiskos pakalpojumus prasītājai, pamatojoties uz 2007.gada 3.septembra Uzņēmuma līgumu, savukārt, sniegtie pakalpojumi atspoguļoti 2007.gada 27.septembra Pieņemšanas-nodošanas aktā. No šiem rakstveida pierādījumiem secināms, ka pakalpojums saņemts saistībā ar pirkuma līgumu un priekšlīgumu slēgšanu, grozījumu izstrādāšanu, to projektu izstrādi, izlīguma procesa organizēšana, konsultācijas nekustamā īpašuma nodokļu jautājumos *(lietas 4. pielikuma 136.-141.lpp., 2.sējuma 104.-110.lpp.,3.sējuma 164.-167.lpp.).*

SIA „Venta Didrihsona Arhitektūras Studija" prasītājai sniegusi pakalpojumus, pamatojoties uz pušu starpā 2005.gada 25.augustā noslēgto projektēšanas līgumu Nr.10/05 un no lietas materiāliem konstatējams, ka tika izstrādāts zemesgabala /adrese C/ apbūves priekšlikums (skice), kura attiecīgi pievienota prasītājas 2005.gada 7.septembra prasītājas iesniegumam Nr.15 par arhitektūras plānošanas uzdevuma izsniegšanu, kas adresēts Jūrmalas pilsētas domei *(lietas 4. pielikuma 143.lpp., 1.sējuma 133.-134.lpp.,3.sējuma 201.-204.lpp.).*

Tiesas kolēģija izvērtējot šos pierādījumus, secina, ka tie ir saistīti ar prasītājas realizēto projektu iznomātajās adresēs. Šie pierādījumi pilnībā sasaucas ar pārējiem lietā iegūtajiem pierādījumiem un nodibinātajiem apstākļiem, kas izvērtēti šajā spriedumā un apstiprina prasītājas apgalvojumus.

[15.2] Arī atbildētājas iebildumus, ka prasītājai zaudējumi faktiski radās tā laika finansiālās krīzes dēļ, tiesas kolēģija atzīst par nepamatotiem. Nav strīda par 2007.gada "Manutent Latvija" SIA gada pārskatā norādīto, ka, pamatojoties uz tirgus pieprasījuma izmaiņām un bankas atteikumu finansēt būvniecību, SIA „Beteks NK" 2008.gada pirmajā pusē ir apstādinājis visas darbības, kas saistītas ar projektēšanu un būvniecību Jūrmalā. Būvniecības darbus paredzēts sākt tad, kad būs atjaunojies tirgus pieprasījums un banku gatavība finansēt (7.sējuma 168.-180.lpp). Tāpat no lietā iesniegtajiem "Manutent Latvija" SIA 2008.gada un 2009.gada pārskatiem izriet, ka "Manutent Latvija" SIA noslēdza minētos gadus ar zaudējumiem un saimnieciskā darbība tika pārtraukta līdz brīdim, kad uzlabosies ekonomiskā situācija *(lietas 7.sējuma 181.-190.lpp, 192.-200.lpp)*. Taču minētais nav atzīstams par pamatu prasības noraidīšanai, jo apstāklis, ka mātes uzņēmums ir strādājis ar zaudējumiem neizslēdz un nepadara par nebijušiem SIA "Beteks NK" veiktos ieguldījumus strīdus projekta realizācijā un līdz ar to neatņem prasītājai tiesības prasīt tai nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu no vainīgā. Turklāt, atbildētāja nav pierādījusi pretējo prasītājas apgalvojumam, ka visiem tās veiktajiem ieguldījumiem ir nulles vērtība. Tiesas kolēģija par nepamatotu atzīst atbildētājas argumentu, ka nav pamata visus prasītājas izdevumus uzskatīt par zaudējumiem, jo lietā ir nodibināts, ka prasītājas saimnieciskā darbība bija saistīta tikai un vienīgi ar iznomātajiem strīdus zemesgabaliem. Lietā nav iegūti pierādījumi, ka prasītāja norādītos izdevumus būtu izmantojusi citiem mērķiem vai guvusi kādu materiālu labumu no tiem. Līdz ar to atbildētājas apgalvojumi, kā, piemēram, ka izstrādāto projektu varēja izmantot būvniecībai citā vietā vai gūt citādu labumu, atzīstami par nepamatotiem.

[16] Civilprocesa likuma 93. panta pirmā daļa uzliek par pienākumu prasītājam pierādīt savu prasījumu pamatotību, bet atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Augstākās tiesas Senāta 2016. gada 21. jūnija spriedumā lietā Nr. SKC-163 secināts, ka pēc vispārēja noteikuma civilprocesā strīds vienmēr saistās ar noteiktām civiltiesiskām interesēm, kuru dēļ puse vai lietas dalībnieks ir ieinteresēts tiesai pierādīt tos faktiskos apstākļus, uz kuriem tiek pamatoti viņu prasījumi vai iebildumi (sk. sal. Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu). Prasītājs cenšas panākt tā tiesiskā stāvokļa, kāds pastāvēja prasības celšanas laikā, grozīšanu, turpretim atbildētājs to nevēlas, jo viņam prasības iesniegšanas brīdī pastāvošie faktiskie apstākļi ir labvēlīgi. Tādējādi *onus probandi* (pierādīšanas pienākums) vispirms gulstas uz prasītāju, kurš griežas tiesā ar lūgumu aizsargāt aizskartās tiesības. Līdz brīdim, kamēr prasītājs nav pierādījis prasību (savu prasījumu pamatotību), atbildētājam nekas nav jāpierāda, viņš var prasību noliegt bez jebkādiem pierādījumiem. Pierādīšanas pienākums atbildētājam rodas ar to brīdi, kad prasītājs ir pierādījis savu prasību. Respektīvi, prasītājs nevar balstīties uz pieņēmumu, ja viņš nevar pierādīt savu prasījuma pamatotību, tad atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība, un ja viņš to nepierādīs, prasība ir jāapmierina.

Rezumējot iepriekš minēto, Augstākā tiesa secinājusi, ka, tā kā, ceļot prasību, prasītājs cenšas atjaunot savas tiesības, kuras atbildētājs ir aizskāris vai panākt apstrīdēto tiesību atzīšanu, tad prasītājam arī jāpierāda, ka:

1) viņam ir šādas tiesības (prasības aktīvais pamats);

2) atbildētājs šīs tiesības aizskāris vai apstrīd (prasības pasīvais pamats).

Neatkarīgi no prasības pamata prasītājam jāpierāda arī prasības apmērs (*sk. sal. V. Bukovskis Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 340.-343.lpp., kā arī A.Līcis. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K.Torgāna zinātniskā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2003, 72.- 73.lpp.*).

Tiesas kolēģija pievienojas atbildētājas pārstāvja norādei, ka no prasītāja puses ir nepietiekami norādīt tikai uz zaudējumu apmēru, bet jāpierāda to esamība konkrētajā apmērā.

Tiesas kolēģija atzīst, ka prasītāja šo pienākumu lietas izskatīšanas gaitā ir izpildījusi, līdz ar ko ir konstatējams pienākums atbildētājam pierādīt savu iebildumu pamatotību, ko tiesas kolēģijas ieskatā atbildētāja nav izdarījusi.

[17] Ņemot vērā visu iepriekš minēto, tiesas kolēģija atzīst, ka prasība pamatsummas apmērā, kādā tā tika uzturēta apelācijas instances tiesā, ir pamatota un apmierināma daļēji.

Prasītājai, pamatojoties uz Civillikuma 2369.pantu, ir tiesības atprasīt no atbildētājas naudas līdzekļus 270 366,57 EUR apmērā, kā arī saņemt zaudējumu atlīdzību jeb 2 201 655,27 EUR apmērā, kas kopā sastāda 2 472 021,84 EUR.

[17.1] Prasītāja lūgusi piedzīt likumiskos 6 % gadā no prasības celšanas brīža 2008.gada 21.oktobra, kad prasītāja tiesā iesniegusi prasības papildinājumus par zaudējumu piedziņu, jo ceļot zaudējumu piedziņas prasību, zaudējumu atlīdzināšanas pamats jau pastāvēja un tiesa, vēlāk apmierinot prasību, tikai to apstiprina.

[17.2] Nokavējuma procenti ir maksa par naudas vai cita kapitāla lietojumu pēc tam, kad iestājies maksājuma (atvietojamas lietas došanas) pienākums. Šādu procentu maksāšana ir saistīta ar pārkāpumu – nokavējumu (*sk. Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. - Rīga: Mans Īpašums, 1998, 156.lpp.; K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. - Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 146.lpp.*).

Atbilstoši Civillikuma 1652.pantam parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas pats no sevis: 1) kad viņš dabūjis lietas valdījumu noziedzīgā vai vispār prettiesīgā kārtā; 2) kad izpildīšanai noliktā laikā nav iespējams viņu sastapt un viņa prombūtnes attaisnošanai nav svarīgu iemeslu; 3) kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai vai nu ar likumu, vai ar līgumu, vai arī pēc parašas.

Civillikuma 1656.pants noteic, ka parādnieks nav nokavējis, ja nokavējuma iemesls ir viņa pamatotas šaubas vai nu vispār par to saistību, kuras izpildīšanu no viņa prasa, vai par tās apmēru.

Kad nokavējuma iemesls ir parādnieka pamatotas šaubas vai nu vispār par to saistību, kuras izpildīšanu no viņa prasa, vai par tās apmēru (Civillikuma 1656.pants), tad faktiskie apstākļi, kaut arī tie atbilst parādnieka nokavējuma raksturīgām pazīmēm (Civillikuma 1662.pants), parādnieka nokavējumu neveido un nevar būt pamats nokavējuma procentu piedziņai.

Augstākā tiesa vairākkārt ir atzinusi, ka par laika posmu, kamēr pastāv strīds, nav pieļaujama likumisko procentu aprēķināšana *(sk. Senāta 2003.gada 17.decembra spriedumu lietā Nr. SKC-610 (C04238202), 2012.gada 5.septembra spriedumu lietā Nr. SKC-366/2012 (C27098108), 2014.gada 21.marta spriedumu lietā Nr. SKC-135/2014 (C32103508), 2015.gada 8.oktobra spriedumu lietā Nr. SKC-101/2015 (C27190211), 2017.gada 29.maija spriedumu lietā Nr. SKC-225/2017 (C29766011)).*

Civillikuma 1656.pants nav piemērojams formāli. Ne jebkuras šaubas uzskatāmas par pamatotām Civillikuma 1656.panta izpratnē, bet tikai tādas, kuras attiecīgo apstākļu ietvarā tiesa atzinusi par saprātīgām un pirmšķietami pamatotām. Jāņem arī vērā, ka šaubas var pastāvēt ne vien par visu saistību kopumā, bet arī par tās daļu, un arī šis aspekts ir vērtējams.

Kā atzīts judikatūrā, pastāvot pamatotam strīdam pušu starpā, likumiskie nokavējuma procenti nav piedzenami.

Kā norādījusi Augstākā tiesa 2019.gada 10.decembra spriedumā lietā Nr.SKC-269/2019 parādnieka pamatotas šaubas ir izteikta kā nenoteikts (atklāts) jēdziens, kas piepildāms ar saturu katrā individuālā strīda gadījumā no jauna. [..] Tiesas gala slēdzienam par parādnieka atbrīvošanu no likumisko nokavējuma procentu samaksas pienākuma jābūt balstītam uz iesniegto pierādījumu vispusīgu un objektīvu izvērtējumu, spriedumā argumentējot, kādi konkrēti lietā nodibinātie apstākļi, kuri pastāvējuši neatkarīgi no parādnieka gribas (piemēram, pret viņu vērstā prasījuma veids, kad saistību apmēru saskaņā ar Civillikuma 5.pantu nosaka tiesa), kvalificēti kā tādi, kas attaisno saistību izpildes nokavējumu.

Zaudējumu atlīdzības prasība vispārējās jurisdikcijas tiesā ir veids, kā cietušais īsteno aizskarto tiesību aizsardzību.

Ar brīdi, kad kādas personas tiesību aizskāruma rezultātā tai tiek nodarīts kaitējums, rodas prasījums pret atbildīgo personu par kaitējuma kompensēšanu, kas uzskatāms par pamatparādu pretstatā procentiem, kas ir blakus prasījums, ko rada galvenās lietas lietošana *(Višņakova G., Balodis K. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Lietas. Valdījums. Tiesības uz svešu lietu. Rīga: Mans īpašums, 1998, 20. lpp.)*.

Kā norādīts tiesību doktrīnā, procentu maksāšana ir saistīta ar pārkāpumu - nokavējumu, taču tas nepārvērš nokavējuma procentus par sodu, arī nokavējuma procentu uzdevums ir nodrošināt ienākumus, ko dod kapitāls, atrodoties normālā apritē *(Torgāns K. Saistību tiesības. Otrais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2018, 116. lpp.)*.

Lai arī cietušajam ir iespējas uzreiz pēc kaitējuma rašanās celt tiesā prasību, zaudējumu atlīdzināšanas prasību specifika ir tāda, ka iespējams cietušais kaitējuma kompensāciju saņems pēc vairākiem gadiem, kuru laikā cietušajam nav iespējas rīkoties ar naudas līdzekļiem, kas atbilst mantas samazinājumam.

[17.3] Tiesības prasīt zaudējumu atlīdzību cietušajam rodas ar zaudējumu nodarīšanas brīdi, tomēr šajās attiecībās ne vienmēr atbildētājam ir zināms zaudējumu rašanās brīdis.

Prasības celšanas brīdī, prasītāja zaudējumu atlīdzināšanas pienākumu pamatoja uz faktiem, ka administratīvajā lietā Nr.A42614608 pieņemts lēmums par prasītājai izdotās būvatļaujas kā pirmsšķietami prettiesiska administratīvā akta apturēšanu uz vienu no iznomātajiem zemes gabaliem, tādējādi, lai izvairītos no turpmākiem saimnieciskās darbības zaudējumiem, prasītāja cēlusi tiesā zaudējumu atlīdzības prasību.

Lietas izskatīšanas laikā prasītājai tapa zināms par tiesā celtajām prasībām civillietās Nr.C04327208 un Nr.C04211709 kā ietvaros 2009.gada 16.jūnijā tiesvedība šajā civillietā tika apturēta līdz brīdim, kad administratīvajā lietā un abās civillietās būs stājušies spēkā tiesas spriedumi *(lietas 3.sējuma 156.lpp)*. 2015.gada 29.aprīlī tiesvedība lietā atjaunota, jo 2013.gada 8.janvārī stājies spēkā spriedums civillietā Nr.C04327208, 2014.gada 5.decembrī stājies spēkā spriedums civillietā Nr.C04211709, 2012.gada 18.aprīlī stājies spēkā spriedums administratīvajā lietā Nr.A42614608. Prasītāja iesniegusi tiesā grozījumus un papildinājumus prasībā, prasību pamatojot uz attiecīgajās lietās pieņemtajiem spriedumiem, kuros nodibinātie fakti ir pamats atbildētāja prettiesiskas darbības konstatēšanai *(lietas 3.sējuma 170.-185.lpp)*.

[17.3.1] Ņemot vērā šajā spriedumā vērtētos apstākļus kopsakarībā ar atbildētājas iebildumu pret prasību pamatotības vērtējumu, tiesas kolēģija neatzīst atbildētājas šaubas par saistību vai tās apmēru par pamatotām, kaut arī šaubu nav, ka strīds pušu starpā pastāv.

Tiesas kolēģija ņem vērā Senāta 2018.gada 7.decembra spriedumā šajā lietā norādīto, ka "Senāts neatrod pamatu apstrīdēt pirmās instances tiesas atzinumu, kuram pievienojusies apelācijas instances tiesa, attiecībā par to, ka Jūrmalas domes rīcība, nostiprinot zemesgrāmatā īpašuma tiesības uz zemes gabaliem, uz kuriem tādu tiesību tai nebija, un ar tiem rīkojoties, ir pieļāvusi rupju neuzmanību Civillikuma 1645.panta izpratnē, kas zaudējumu atlīdzības un citu civiltiesisko seku ziņā pielīdzināms ļaunam nolūkam. To apliecina arī jau minētais Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2012.gada 22.novembra spriedums (lieta Nr. C04327208) un Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2013.gada 11.jūnija spriedums (lieta Nr. C04211709)".

Tādēļ, par pamatu atbildētājas atsvabināšanai no neizdevīgām sekām nevar kalpot arī tiesvedības laiks, jo tieši pretēji, tiesvedības laikā atbildētājai

bija pamats pārliecināties par to, ka pieļautā rupjā neuzmanība zaudējumu atlīdzības un citu civiltiesisko seku ziņā pielīdzināma ļaunam nolūkam jeb citiem vārdiem sakot, atbildētājai būs jāatbild par prasītājai nodarītajiem zaudējumiem.

Tiesas kolēģija ņem vērā, ka atbildētāja bez prasības neatzīšanas, nav norādījusi uz apstākļiem, kuri tiesai būtu jāvērtē, gadījumā, ja prasība tiek apmierināta kaut kādā tās daļā. Līdz ar to tiesas kolēģija atzīst, ka lietā nav nodibināti apstākļi, kas būtu atzīstami par tādiem, kas varēja dot pamatu atbildētājas šaubām par saistības esamību vispār vai atšķirīgu tās apmēru. Par pamatotām atbildētājas šaubām nevar atzīt apstākli, ka prasība daļā par aizdevuma līgumos iekļauto rēķinu summas noraidīta, jo tiesas kolēģija uzskata, ka faktiski šie izdevumi prasītājai ir bijuši. Turklāt šī, prasības pamatsummas noraidītā daļa proporcionāli neliela iepretim apmierinātajai, tādēļ nevar ietekmēt atbildētājas viedokli par parāda esamību un apmēru.

Attiecībā uz zaudējumu apmēru pārējā daļā, tiesas kolēģija spriedumā jau norādījusi, ka apstrīdot konkrētus darījumus, iebildumi tikuši izteikti vispārīgi, bez attiecīgiem pierādījumiem, aprēķiniem, pamatojuma. Lietā nav iesniegti vērtējumi, aprēķini, ka, piemēram, par reklāmu līdzīgos projektos tiek tērēts procentuāli mazāk līdzekļu. Vai arī, ka saistīto uzņēmumu starpā aizdevuma darījumu procentu likmes ir zemākas par 5%, utml. Tiesas kolēģija ņem vērā, ka lūgums par grāmatvedības ekspertīzes nozīmēšanu lietā apelācijas instances tiesā netika uzturēts, aprobežojoties ar apgalvojumiem, ka prasītājas veiktie darījumi projekta realizācijas gaitā ir uzskatāmi par fiktīviem, tādiem, kuriem nav saistības ar iznomātajiem zemesgabaliem vai ir šaubas par to reālu izpildi.

Juridiskajā literatūrā vērsta tiesību piemērotāja uzmanība arī uz apstākli, ka "lai arī ir svarīgi vērtēt parādnieka rīcību un attiecīgos apstākļus, lai atzītu, ka nokavējums ir neattaisnojams un tam ir pienākums maksāt procentus, vienlaikus tiesības saņemt procentus var būt ļoti nozīmīga kreditora (cietušā vai tā tiesību pārņēmēja) tiesību uz pilnīgu atlīdzinājumu *(restitutio in integrum)* sastāvdaļa, kas tiek aizskarta, nepamatoti atbrīvojot parādnieku no nokavējuma sekām. Ar iebildumu uz izvirzīto prasījumu vai celto prasību izteikšanu nav pietiekami, lai varētu atzīt, ka parādnieks ir pamatoti šaubījies par saistību un nav varējis to izpildīt. (..) Civillikuma 1656. un 1657. pantā noteiktie izņēmumi ir jāinterpretē tādējādi, ka katram šādam kreditora tiesību ierobežojumam ir jābūt attaisnojamam ar nepieciešamību netaisnīgi un nesamērīgi neaizskart parādnieka tiesiskās intereses attiecīgajos faktiskajos apstākļos. Strīda esamība pati par sevi nav uzskatāma par šādu izņēmumu. Būtu veicināma šādu izņēmumu nepiemērošana uz to saistības daļu vai summas aprēķina periodu, attiecībā uz kuru parādnieks nav pierādījis attiecīgo izņēmumu attiecināmību, pat ja parādnieka izvirzītos iebildumus var daļēji atzīt par pamatotiem un attiecīgi tā nokavējumu par attaisnojamu *(Kubilis J. Likumiskie procenti civiltiesiskās atbildības gadījumā. Jurista Vārds, 17.09.2019., Nr. 37 (1095), 11.-15.lpp.)*.

[17.3.2] Līdz ar to tiesas kolēģija atzīst, ka par brīdi, kurā atbildētājai iestājās zaudējumu samaksas pienākums uzskatāms 2008.gada 22.oktobris jeb no prasības celšanas dienas līdz 2020.gada 14.februārim, kas ir 4130 dienas.

Likumisko procentu apmērs par vienu nokavējuma dienu rēķināms no zaudējumu 2 201 655,27 EUR apmērā summas, kas ir 361,92 EUR dienā, reizinot ar nokavēto dienu skaitu, veido piedzenamo nokavējuma procentu apmēru daļā par zaudējumiem 1 494 729,60 EUR.

[17.4] Prasība daļā par 270 366,57 EUR apmērā piedziņu apmierināma, pamatojoties uz Civillikuma 2369.pantu, atzīstot prasītājas tiesības atprasīt no atbildētājas naudas līdzekļus, ko tā saņēmusi bez tiesiska pamata.

Līdz ar to tiesas kolēģija atzīst, ka šajā prasības daļā likumisko procentu aprēķins veicams no 2008.gada 22.oktobra jeb no prasības celšanas par samaksātās nomas maksas un nekustamā īpašuma nodokļa piedziņu līdz sprieduma dienai, kas ir 4130 nokavējuma dienas.

Likumisko procentu apmērs par vienu nokavējuma dienu rēķināms no summas 270 366, 57 EUR jeb 44, 44 EUR dienā, reizinot ar nokavēto dienu skaitu, veido piedzenamo nokavējuma procentu apmēru šajā daļā 183 537,2 EUR.

[18] Ar spriedumu jāizlemj jautājumi, kas saistīti ar tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu.

[18.1] Civilprocesa likuma 41. panta pirmā daļa paredz, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

Līdz ar to no atbildētājas par labu prasītājai, atbilstoši proporcionalitātes principam, piedzenama samaksātā valsts nodeva par prasību un prasības nodrošināšanu pirmās instances tiesā attiecīgi 4309,98 EUR un 3035,69 EUR, par pretapelācijas sūdzību 2551,21 EUR un kancelejas nodeva par liecinieces uzaicināšanu 4,20 EUR, kopā tiesas izdevumi 9901,08 EUR.

Savukārt no prasītājas par labu atbildētājai, atbilstoši proporcionalitātes principam, piedzenama par apelācijas sūdzību samaksātā valsts nodeva 297,43 EUR apmērā.

[18.2] Tiesa konstatē, ka pirmās instances tiesas spriedumā nav noteikta piedzīto procentu apmēra summa, pretēji Civilprocesa likuma 195.pantā paredzētajam, tiesai aprobežojoties tikai ar norādi, ka likumiskie procenti piedzenami par periodu no 2008.gada 21.oktobra līdz pilnīgai sprieduma izpildei, tādējādi, iesniedzot apelācijas sūdzību netika samaksāta valsts nodeva šajā prasības daļā.

[18.3] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44. panta otro daļu ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji, savukārt saskaņā ar minētā panta pirmās daļas noteikumiem izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa pārsniedz 57 001 EUR atlīdzināmi to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 5 % no prasījumu apmierinātās daļas.

Prasītājas pārstāvis iesniedzis rēķinus un maksājumu uzdevumus par advokātu sniegtajiem pakalpojumiem kopsummā par 227 326,53 EUR *(lietas 3.sējuma 2.-24.lpp., 4.sējuma 76.lpp., 7.sējuma 203.-206.lpp)*.

Ņemot vērā Civilprocesa likuma 44. panta piektās daļas nosacījumus, ievērojot taisnīguma un samērīguma principus, kā arī novērtējot lietas sarežģītību, tiesas sēžu skaitu, prasītāja pārstāvju sagatavotos paskaidrojumus un pierādījumus, tiesas kolēģija uzskata, ka atlīdzināmo izdevumu advokāta palīdzības apmērs ir nosakāms 123 601,09 EUR.

[18.4] No atbildētājas valsts labā piedzenama iepriekš nesamaksātā valsts nodeva daļā par likumisko procentu piedziņu, kas ir 10 069,56 EUR. Valsts nodeva tiek aprēķināta atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas prasībām. Nosakot piemaksājamās valsts nodevas apmēru, tiesas kolēģija ņem vērā, ka atbildētāja spriedumu pārsūdz prasības apmierinātajā daļā, likumisko procentu apmēru, kas tiek piedzīts ar šo spriedumu un pie apelācijas sūdzības iesniegšanas samaksāto valsts nodevu.

[18.5] Lietā kopā radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un dokumentu nosūtīšanu 32,73 EUR, kuri piedzenami no atbildētāja valsts labā.

[19] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu ir nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par naudas summas piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 195., 430., 432., 434. pantu, tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no Jūrmalas pilsētas domes, reģistrācijas Nr.90000056357, par labu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Beteks NK", reģistrācijas Nr.40003679606, bez tiesiska pamata saņemtos naudas līdzekļus 270 366,57 EUR (divi simti septiņdesmit tūkstoši trīs simti sešdesmit seši *euro* un 57 centi) un likumiskos procentus 183 537,20 EUR (viens simts astoņdesmit trīs tūkstoši pieci simti trīsdesmit septiņi *euro* un 20 centi)

Piedzīt no Jūrmalas pilsētas domes, reģistrācijas Nr.90000056357, par labu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Beteks NK", reģistrācijas Nr.40003679606, zaudējumus 2 201 655,27 EUR (divi miljoni divi simti viens tūkstotis seši simti piecdesmit pieci *euro* un 27 centi) un likumiskos procentus 1 494 729,60 EUR (viens miljons četri simti deviņdesmit četri tūkstoši septiņi simti divdesmit deviņi *euro* un 60 centi).

Noteikt sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Beteks NK", reģistrācijas Nr.40003679606, tiesības saņemt no Jūrmalas pilsētas domes, reģistrācijas Nr.90000056357, likumiskos 6% (seši procenti) gadā no piespriestās, bet nepiedzītās pamatsummas 2 472 021,84 EUR par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai).

Piedzīt no Jūrmalas pilsētas domes, reģistrācijas Nr.90000056357, par labu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Beteks NK", reģistrācijas Nr.40003679606, tiesas izdevumus 9901,08 EUR (deviņi tūkstoši deviņi simti viens *euro* un 08 centi) un ar lietas vešanu saistītos izdevumus 123 601,09 (simtu divdesmit trīs tūkstoši seši simti viens *euro* un 09 centi).

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Beteks NK", reģistrācijas Nr.40003679606, par labu Jūrmalas pilsētas domei, reģistrācijas Nr.90000056357, tiesas izdevumus 297,43 EUR (divi simti deviņdesmit septiņi *euro* un 43 centi).

Piedzīt no Jūrmalas pilsētas domes, reģistrācijas Nr.90000056357, par labu valstij valsts nodevu 10 069,56 EUR (desmit tūkstoši sešdesmit deviņi *euro* un 56 centi), samaksu veicot Valsts kase, reģistrācijas numurs 90000050138, kontā Nr.LV55TREL1060190911200.

Piedzīt no Jūrmalas pilsētas domes, reģistrācijas Nr.90000056357, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 32,73 EUR (trīsdesmit divi *euro* un 73 centi), samaksu veicot Tiesu administrācijai, NMR 90001672316, BIC kods TRELLV22 kontā Nr.LV51TREL2190458019000.

Noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Beteks NK" prasību daļā par zaudējumu piedziņu 39 628,46 EUR (trīsdesmit deviņi tūkstoši seši simti divdesmit astoņi *euro* un 46 centi).

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, daļā par naudas līdzekļu piedziņu, 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Kurzemes apgabaltiesā un iemaksājot drošības naudu.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Z.Zaiceva

Tiesnese J.Mauliņa

Tiesnese A.Klaiše